

*STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA LATA 2018 -2023*

GMINA WLEŃ

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	4
ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	6
STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I PODSTAWOWE DANE O MIESZKAŃCACH	18
Informacje ogólne o gminie	18
Ukształtowanie terenu	19
Surowce mineralne	20
Wody powierzchniowe i podziemne	20
Gleby	21
Flora, fauna.....	22
Infrastruktura komunikacyjna	23
STRUKTURA DEMOGRAFICZNA MIESZKAŃCÓW.....	24
Stan cywilny mieszkańców	25
Przyrost naturalny	26
Produkcyjne grupy wieku.....	28
Edukacja	29
GOSPODARKA.....	36
Rolnictwo	36
Podmioty gospodarcze	36
Nieruchomości	38
TURYSTYKA I REKREACJA	39
Atrakcje i zabytki	39
Szlaki turystyczne	42
KULTURA, SPORT I REKREACJA	42
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury	42
Biblioteki	43
Kluby Sportowe.....	43
Baza noclegowa.....	43
DIAGNOZA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WLEŃ.....	44
Rynek pracy i bezrobocie	44
Stan bezpieczeństwa publicznego	47
Ochrona zdrowia	51
Problemy w obszarze pomocy społecznej.....	52
Problem uzależnienia alkoholowego i jego rozwiązywanie.....	56
Niepełnosprawność	57

Długotrwała choroba	59
Wykluczenie społeczne	59
ZAGROŻENIA WSPÓŁCZESNEJ RODZINY	61
Problem przemocy.....	61
Uzależnienie od substancji psychoaktywnych	63
Profilaktyka z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi	65
Problemy w środowisku szkolnym	70
ANALIZA SZANS, ZAGROŻEŃ, MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON	71
CELE STRATEGII, CELE OPERACYJNE ORAZ DZIAŁANIA	81
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	99
MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	99
SPIS TABEL	100
SPIS RYSUNKÓW	101
SPIS WYKRESÓW	101
BIBLIOGRAFIA.....	102
Spis publikacji	102
Źródła internetowe	103

WSTĘP

Celem poniższej Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych na lata 2018-2023 jest zdiagnozowanie problemów społeczności lokalnej, a także opracowanie planu działań jakie powinny być podejmowane w celu ich rozwiązania. Istotną kwestią jest także wytyczenie mocnych i słabych stron, ustalenie kierunku działań w celu polepszenia sytuacji społecznej na terenie gminy Wleń, w szczególności poprzez wyznaczenie głównych celów strategicznych oraz celów operacyjnych.

Sformułowanie gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych jest odpowiedzią na realną sytuację społeczno- gospodarczą mieszkańców Gminy Wleń.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, przeprowadzona na potrzeby opracowania strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych oraz danych pozyskanych z instytucji.

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika bezpośrednio z ustawy o pomocy społecznej, gdzie ustawa o pomocy społecznej w art. 17 określa, że do zadań gminy mających charakter obowiązkowy należy opracowywanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategie te dotyczyć mają programów pomocy społecznej, profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych. Celem strategii jest integracja osób, rodzin przejawiających problemy, dążenie do zmiany negatywnych sytuacji występujących w społeczeństwie.

Ustawa o pomocy społecznej w art. 16 i 17 określa, że opracowanie strategii jest obowiązkowe, uwarunkowane prawnie.

Strategia ta powinna zawierać:

- ✓ diagnozę sytuacji społecznej;
- ✓ prognozę zmian;
- ✓ cele strategiczne projektowanych zmian;
- ✓ kierunek niezbędnych działań;
- ✓ sposoby realizacji strategii;
- ✓ ramy finansowe;
- ✓ wskaźniki realizacji działań.

Strategia nie musi dotyczyć tylko problemów społecznych, o których mowa w Ustawie o pomocy społecznej z 12 marca 2004 r., ale powinna obejmować również tematy, których poruszenie może przyczynić się do poprawy funkcjonowania danej społeczności.

Jak zostało wspomniane powyżej, na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma wpływ Ustawa o pomocy społecznej, ale także m.in.:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.: Dz. U. 2012 r., poz. 1356 z późn.zm.);*
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2013r., poz. 124 z późn. zm.);*
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2005 r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);*
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r., Nr 69, poz. 415 z późn. zm.);*
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721 z późn. zm.);*
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r., Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.).*

Opracowana w ten sposób strategia stanowi dokument obowiązujący przez wiele lat, realizujący politykę społeczną, obejmujący dążenie do tworzenia i rozwoju pomocy międzyludzkiej w małych grupach ludzi zmagających się z podobnymi problemami. Kształtuje w ludziach odpowiedzialność za przyszłość własną i rodziny, przedstawia kolejność osób, które zobowiązane są do niesienia pomocy, tj.: rodzina, społeczność lokalna dopiero na samym końcu państwo. W strategii chodzi także o organizowanie życia społecznego w ten sposób, by każdy miał możliwość realizowania ról społecznych oraz zajmował miejsce na równi z pozostałymi. Przeciwdziała więc ona wykluczeniu społecznemu, umożliwia zaspokajanie potrzeb i realizację interesów¹.

¹ <https://ops.pl/2016/06/strategia-rozwiazywania-problemow-spoecznych-definicja-cele-ustawa/>

ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Wleń na lata 2018 – 2023 zgodna jest z innymi dokumentami strategicznymi i programowymi opracowanymi na szczeblu europejskim, krajowym wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Są to między innymi dokumenty takie jak:

- ✓ **„Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”** – jest to długookresowy program rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej na lata 2010 – 2020. Głównym celem strategii jest wzrost gospodarczy, szczególnie uwzględniając kwestie dotyczące zrównoważenia tego procesu. Efektem realizacji strategii ma być gospodarka opierająca się na wiedzy, niskoemisyjna, promująca przyjazne środowisku technologie, oszczędne gospodarowanie zasobami, kreująca nowe „zielone” miejsca pracy, a zarazem dbająca o spójność społeczną².

Tabela 1 Wskaźniki Strategii Europa 2020

Cele nadrzędne Strategii	Wskaźniki główne
wzrost wskaźnika zatrudniania osób w przedziale wiekowym 20-64 lata do poziomu 75%	wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata
przeznaczenie 3% PKB UE na inwestycje w badania i rozwój (B+R)	nakłady na B+R (w % PKB)
osiągnięcie celów „20/20/20” w zakresie klimatu i energii – zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w porównaniu z 1990 r., zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii oraz zwiększenie efektywności energetycznej o 20%	emisja gazowa cieplarnianych (1990 = 100)
	udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto
	zużycie energii pierwotnej
podniesienie poziomu wykształcenia poprzez zmniejszenie odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz zwiększenie, do co najmniej 40%, odsetka osób w wieku 30–34 lat z wykształceniem wyższym lub równoważnym	młodzież niekontynuująca nauki
	osoby w wieku 30-34 lata posiadające wyższe wykształcenie
	wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym

² http://stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/qus/POZ_Wskazniki_Europa2020.pdf

zmniejszenie ubóstwa poprzez wydzwigniecie co najmniej 20 mln osób z ubóstwa lub wykluczenia społecznego	(wskaźnik zbiorczy trzech poniższych):
	wskaźnik bardzo niskiej intensywności pracy w gospodarstwie domowym
	wskaźnik zagrożenia ubóstwem (po uwzględnieniu transferów społecznych)
	wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej

Źródło danych: „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”

2) Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020 - zwane też *perspektywą finansową*, ustanawiają maksymalne roczne kwoty („pułapy”), które UE może wydać w różnych obszarach polityki („działach”) przez okres nie krótszy niż 5 lat³.

Wieloletnie Ramy Finansowe podzielone są na sześć kategorii wydatków dotyczących różnych obszarów działań UE:

- ➔ „Inteligentny rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu”,
- ➔ „Zrównoważony wzrost: Zasoby naturalne”,
- ➔ „Bezpieczeństwo i obywatelstwo”,
- ➔ „Globalny wymiar Europy”,
- ➔ „Administracja”,
- ➔ „Wyrównania”⁴.

3) Narodowa Strategia Integracji Społecznej - celem prac nad Narodową Strategią Integracji Społecznej jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Konkretnie działania mają przyczynić się do:

- ➔ dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- ➔ rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,

³ http://oide.sejm.gov.pl/oide/images/files/pigulki/wieloletnie_ramy_finansowe.pdf

⁴ http://oide.sejm.gov.pl/oide/images/files/pigulki/wieloletnie_ramy_finansowe.pdf

- ➔ *modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,*
- ➔ *wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy⁵.*

4) Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej- określa kierunki interwencji publicznej mające służyć kształtowaniu jak najlepszych warunków dla rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w oparciu o diagnozę sektora ekonomii społecznej, uwzględniając aktualny kontekst polityczny, społeczny i gospodarczy w Polsce i w Unii Europejskiej⁶

5) Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 – *głównym celem Strategii jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Poza celem głównym w SRKL wyznaczono pięć celów szczegółowych:*

- ➔ *wzrost zatrudnienia;*
- ➔ *wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;*
- ➔ *poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;*
- ➔ *poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;*
- ➔ *podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.*

Realizacja celu głównego oraz celów szczegółowych odbywać się będzie poprzez działania podejmowane na różnych etapach życia: od wczesnego dzieciństwa, poprzez edukację szkolną, edukację na poziomie wyższym, okres aktywności zawodowej i rodzicielstwa, do starości.

6) Strategia Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo – Strategia wskazuje jakie są strategiczne zadania państwa, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, tak by wzmocnić procesy rozwojowe. Strategia

⁵ Zespół Zadaniowy do Spraw Reintegracji Społecznej, Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski, s. 10, dostęp online: <https://www.mpips.gov.pl/userfiles/File/mps/NSIS.pdf>

⁶<http://www.pozYTEK.gov.pl>

opiera się na scenariuszu stabilnego rozwoju. Na pomyślność celów strategii szczególnie będzie miał wpływ rozwój sytuacji w gospodarce światowej, a w szczególności w strefie euro. Główne działania obejmują trzy obszary strategiczne jak sprawne i efektywne państwo, konkurencyjna gospodarka oraz spójność społeczna i terytorialna. Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności⁷.

7) Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój – Nadrzędnym celem programu jest wzrost poziomu zatrudnienia jak też spójności społecznej, ale także poprawa funkcjonowania administracji publicznej. Celami programu jest wspieranie zatrudnienia oraz mobilności pracowników. Wpieranie włączenia społecznego oraz walka z ubóstwem. Inwestowanie w edukację oraz uczenie się przez całe życie. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego oraz skuteczności administracji publicznej⁸.

8) Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020- Ujmuje całość spraw wpływających na kształtowanie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Dolnego Śląska; określa m.in. diagnozę sytuacji i prognozę trendów rozwojowych oraz cele rozwoju⁹

9) Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020- głównym celem programu jest podniesienie poziomu gospodarczej i społecznej konkurencyjności regionu oraz poprawa jakości życia mieszkańców przy uwzględnieniu użytkowania zasobów naturalnych zgodnie z zasadami ekorozwoju.

Cel główny: Wzrost konkurencyjności Dolnego Śląska zapewniający poprawę poziomu życia jego mieszkańców przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju

➤ **Oś priorytetowa Przedsiębiorstwa i innowacje**

Cel szczegółowy: Wzrost konkurencyjności i rozwój gospodarki regionu w oparciu o badania i rozwój, innowacje oraz nowe rozwiązania dla przedsiębiorstw

⁷ Strategia Rozwoju Kraju 2020, Warszawa 2012, dostęp online: <http://www.archiwum.kadra.org.pl/pdf/2012/Strategia.pdf>

⁸ https://pl.wikipedia.org/wiki/Program_Operacyjny_Wiedza_Edukacja_Rozwój

⁹ Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, dostęp online: <http://www.umwd.dolnyslask.pl/rozwoj/dokumenty-strategiczne/>

- **Oś priorytetowa Technologie informacyjno-komunikacyjne**
Cel szczegółowy: Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno- komunikacyjnych w regionie
- **Oś priorytetowa Gospodarka niskoemisyjna**
Cel szczegółowy: Zmniejszenie emisyjności gospodarki oraz wzrost udziału energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych i zwiększenie efektywności energetycznej
- **Oś priorytetowa Środowisko i zasoby**
Cel szczegółowy: Poprawa stanu środowiska oraz zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych
- **Oś priorytetowa Transport**
Cel szczegółowy: Poprawa dostępności transportowej regionu oraz jakości i standardów transportu na Dolnym Śląsku
- **Oś priorytetowa Infrastruktura spójności społecznej**
Cel szczegółowy: Zapewnienie infrastruktury dla spójności społecznej i poprawy jakości życia, w szczególności ubogich społeczności
- **Oś priorytetowa Infrastruktura edukacyjna**
Cel szczegółowy: Modernizacja i wzmocnienie infrastruktury edukacyjnej
- **Oś priorytetowa Rynek pracy**
Cel szczegółowy: Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników
- **Oś priorytetowa Włączenie społeczne**
Cel szczegółowy: Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia
- **Oś priorytetowa Edukacja**
Cel szczegółowy: Podniesienie jakości i dostępności edukacji
- **Oś priorytetowa Pomoc techniczna**
Cel szczegółowy: Zapewnienie sprawnego i efektywnego wykorzystania środków funduszy strukturalnych w ramach RPO WD

10) Strategia Rozwoju Powiatu Lwóweckiego na lata 2010- 2020

Głównym założeniem strategii jest wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców powiatu lwóweckiego poprzez wspieranie rozwoju gospodarczego z poszanowaniem środowiska naturalnego oraz wykorzystaniem jego istniejącego potencjału i walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych.

Cele strategiczne:

- pobudzanie inicjatyw gospodarczych
- rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej
- rozwój turystyki
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej i kolejowej oraz poprawa warunków dostępu
- poprawa ochrony środowiska
- reorientacja rolnictwa
- poprawa bezpieczeństwa publicznego; poprawa opieki zdrowotnej
- reorientacja i wzbogacenie systemu edukacji
- rozwój i upowszechnienie kultury
- poprawa działalności oraz infrastruktury sportowo – rekreacyjnej
- promocja powiatu¹⁰

11) Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Wleń na lata 2015-2022- określa główne kierunki rozwojowe oraz cele strategiczne gminy w najbliższych latach.

Cel strategiczny 1 – Obniżenie poziomu bezrobocia

Cele operacyjne:

- 1.1. Rozwój Specjalnej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości S.A. – Kamienna Góra
- 1.2. Zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy
- 1.3. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości m.in. utworzenie miejsca inkubowania działalności gospodarczej na preferencyjnych warunkach)
- 1.4. Usprawnianie procedur administracyjnych na rzecz poprawy jakości obsługi przedsiębiorców
- 1.5. Promocja samozatrudnienia
- 1.6. Wspieranie inicjatyw, projektów tworzących miejsca pracy

¹⁰ www.powiatlwowecki.pl/en/link/1680

Cel strategiczny 2 – Rozwój gminnej infrastruktury

Cele operacyjne:

- 2.1. Poprawa jakości dróg (budowa, remonty)
- 2.2. Poprawa jakości, modernizacja i rozbudowa systemu oświetlenia ulic
- 2.3. Realizacja programów z zakresu odnawialnych źródeł energii (OZE)
- 2.4. Rozbudowa instalacji wodno-kanalizacyjnych i remont istniejących (m.in. w Bystrzycy)
- 2.5. Budowa nowej oczyszczalni ścieków
- 2.6. Projekty z obszarów priorytetowych dla rewitalizacji miasta
- 2.7. Poprawa estetyki przestrzeni lokalnej
- 2.8. Rewitalizacja zabytkowego Zamku we Wleniu
- 2.9. Rozbudowa ścieżek rowerowych
- 2.10. Zagospodarowanie turystyczne ulic w mieście oraz oznakowanie turystyczne miejscowości
- 2.11. Budowa elektrowni fotowoltaicznej
- 2.12. Budowa nowych placów zabaw
- 2.13. Remont kościoła ewangelickiego (przystosowanie do funkcji Muzeum Osiedleńczego)

Cel strategiczny 3 – Rozwój opieki medycznej

Cele operacyjne:

- 3.1. Restrukturyzacja Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej
- 3.2. Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej
- 3.3. Wspieranie rozwoju usług medycznych
- 3.4. Wspieranie rozwoju Ośrodka Rehabilitacyjno-Opiekuńczego Sióstr św. Elżbiety

Cel strategiczny 4 – Wspieranie edukacji

Cele operacyjne:

- 4.1. Budowa przedszkola ze stołówką

- 4.2. Uruchomienie ośrodka edukacji alternatywnej
- 4.3. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na dodatkowe zajęcia edukacyjne
- 4.4. Edukacja ekologiczna społeczności lokalnej
- 4.5. Zakup środka transportu przewozu dzieci i młodzieży na zajęcia pozalekcyjne

Cel strategiczny 5 – Rozwój kultury

Cele operacyjne:

- 5.1. Otwarcie kina we Wleniu
- 5.2. Poszerzenie oferty Ośrodka Kultury, Sportu i Turystyki
- 5.3. Uruchomienie Uniwersytetu Trzeciego Wieku
- 5.4. Uruchomienie klubu seniora oraz ośrodka pobytu dziennego dla osób starszych
- 5.5. Budowa bibliotek wiejskich
- 5.6. Wykorzystanie potencjału kreatywnego lokalnych liderów
- 5.7. Wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej
- 5.8. Promocja produktów lokalnych, zabytków oraz dóbr kultury
- 5.9. Wypracowanie konsensusu społecznego na rzecz kluczowych projektów
- 5.10. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu
- 5.11 Wspieranie działań edukacji i animacji kulturalnej podnoszących kompetencje kulturowe
- 5.12 Zabezpieczanie wspólnego lokalnego dziedzictwa kulturowego
- 5.13 Wzmacnianie roli instytucji kulturowych jako miejsca animacji lokalnych

Cel strategiczny 6 – Stymulowanie transformacji obszarów wiejskich

Cele operacyjne:

- 6.1. Remonty dróg dojazdowych do posesji
- 6.2. Budowa i przebudowa wodociągów wiejskich
- 6.3. Realizacja programów z zakresu odnawialnych źródeł energii (OZE)
- 6.4. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków

6.5. Rozwój agroturystyki

6.6. Rozwój turystyki wędkarskiej poprzez utworzenie łowiska „odcinka specjalnego” na rzece Bóbr

6.7. Utworzenie Parków Kulturowych we wsiach o tradycyjnym modelu zabudowy

6.8. Rozwój turystyki w oparciu o Jezioro Pilchowickie

6.9. Tworzenie sieci liderów wiejskich – animatorów życia sołectkiego (wspieranie kompetencji merytorycznych i organizacyjnych)

6.10. Promocja turystyczna gminy

Cel strategiczny 7 – Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców

7.1. Uruchomienie ośrodka edukacji alternatywnej

7.2. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na przydomowe oczyszczalnie ścieków

7.3. Edukacja ekologiczna społeczności lokalnej

7.4. Rozwój centralnych kotłowni i działania promujące przyłączenie się mieszkańców do tego źródła energii

7.5. Realizacja programów z zakresu odnawialnych źródeł energii (OZE)

7.6. Działania na rzecz poprawy jakości środowiska naturalnego (ze szczególnym uwzględnieniem Jeziora Pilchowickiego)

7.7. Działania na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego

7.8. Budowa elektrowni fotowoltaicznej

Cel strategiczny 8 – Usprawnienie funkcjonowania pomocy społecznej

Cele operacyjne:

8.1. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego

8.2. Budowa bibliotek wiejskich

8.3. Wspieranie rozwoju świetlic środowiskowych

8.4. Rozwój budownictwa socjalnego i komunalnego

8.5. Realizacja programów aktywizujących społeczność lokalną (sport, kultura, edukacja, partycypacja społeczna m.in. poprzez budżet obywatelski)

Cel strategiczny 9 – Poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego

Cele operacyjne:

9.1. Rozwój Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy

9.2. Powstanie nowej jednostki OSP w Marczowie

9.3. Doposażenie jednostek OSP w nowe samochody bojowe (dot. jednostek zaliczanych do Krajowego Systemu Ratowniczo –Gaśniczego)

9.4. Poprawa oznakowania drogowego

9.5. Wdrażanie systemu szybkiego powiadamiania o zagrożeniach (SMS)¹¹

12) Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Wleń na lata 2016-2023

Cel główny: Wyższa jakość życia mieszkańców Miasta i Gminy Wleń poprzez całościową rewitalizację obszaru zdegradowanego

Cele operacyjne:

- Cel 1. Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego, stymulowanie aktywności społeczności lokalnej
- Cel 2. Wzrost aktywności gospodarczej na terenie gminy
- Cel 3. Ochrona środowiska naturalnego
- Cel 4. Zrównoważony rozwój przestrzenno-funkcjonalny
- Cel 5. Poprawa jakości infrastruktury technicznej

13) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Wleń na 2018 rok

Cele główne programu:

- Zwiększenie wiedzy i świadomości społecznej na temat rosnącego zagrożenia rozwojem alkoholizmu i narkomanii, skutki i sposoby ich zapobiegania
- Zmniejszenie rozmiaru szkód spowodowanych przez alkohol poprzez wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym
- Zwiększenie dostępności świadczeń do różnorodnych form terapii, rehabilitacji w placówkach realizujących programy profilaktyczno-terapeutyczne dla osób uzależnionych
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

¹¹ http://wlen.pl/cms/20317/strategia_rozwoju_miasta_i_gminy_wlen_na_lata_2015__2022

- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień
- Prowadzenie różnych działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy
- Zapobieganie naruszeniom prawa w handlu napojami alkoholowymi (reklama, sprzedaż nieletnim i nietrzeźwym)

Cele szczegółowe:

- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych
- Wspomaganie działań instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego¹²

13) Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Wleń na 2018r.

Głównym założeniem programu jest podjęcie na terenie gminy Wleń działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii:

Cele szczegółowe:

- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej

¹² https://bip-files.idcom-web.pl/sites/46994/wiadomosci/411372/files/uchwala_256.pdf

- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych
- Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii
- Pomoc osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.¹³

14) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Wleń na lata 2018-2020

Ogólnym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc, ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie rozmiaru przemocy w rodzinach.

Cele pośrednie:

- zmiana postaw mieszkańców wobec przemocy w rodzinie
- wzrost liczby przeszkolonych osób przygotowanych do pomagania rodzinie z problemem przemocy
- wzrost liczby placówek udzielających pomocy w środowisku lokalnym
- spadek liczby przypadków przemocy
- spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie
- stała edukacja środowiska lokalnego poprzez: upowszechnianie materiałów informacyjno- edukacyjnych ulotek, broszur itp.
- pomoc w placówkach służby zdrowia, opiece społecznej i policji¹⁴

¹³ https://bip-files.idcom-web.pl/sites/46994/wiadomosci/411372/files/uchwala_255.pdf

¹⁴ https://bipfiles.idcomweb.pl/sites/46994/wiadomosci/403542/files/uchwala_w_sprawie_przyjecia_gminnego_programu_przeciwdzialania_przemocy_w_rodzinie_oraz_ochrony_ofiar_przemocy_w_rodzinie_dla_miasta_i_gminy_wlen_na_lata_20182020.pdf

STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I PODSTAWOWE DANE O MIESZKAŃCACH

Informacje ogólne o gminie

Gmina Wleń to gmina miejsko-wiejska, należąca do województwa dolnośląskiego, powiatu lwóweckiego. Siedzibą gminy jest miasto Wleń.

Gminę Wleń zamieszkuje 4 308 mieszkańców (50 os na 1 km²), co stanowi 9,3% ludności całego powiatu. Gmina stanowi 12,1% powierzchni powiatu i jest jedną z najmniejszych gmin pod względem zajmowanego obszaru.¹⁵ Na terenie gminy znajduje się 12 sołectw.

Sołectwa Gminy Wleń:

▪ Bełczyna	▪ Modrzewie	▪ Przeździec
▪ Bystrzyca	▪ Marczów	▪ Radomice
▪ Klecza	▪ Nielestno	▪ Strzyżowiec
▪ Łupki	▪ Pilchowice	▪ Tarczyn ¹⁶

Gminy sąsiadujące:

▪ Jeżów Sudecki	▪ Lwówek Śląski	▪ Świerzawa
▪ Lubomierz	▪ Pielgrzymka	

¹⁵ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wlen

¹⁶ http://wlen.pl/cms/18079/solectwa_gminy

Rysunek 1 Mapa przedstawiająca położenie gminy Wleń

Źródło danych: OSP-powiat lwówecki¹⁷

Ukształtowanie terenu

Pod względem geograficznym obszar gminy należy do Sudetów Zachodnich i mieści się w obrębie trzech mezoregionów: Góry Kaczawskie, Pogórze Kaczawskie (Rów Wlenia, Wysoczyzna Ostrzycy, Dolina Bobru) i Pogórze Izerskie (Wzniesienia Radoniowskie, Wzgórza Radomickie, Wzniesienia Gradowskie).

Rzeźba terenu jest bardzo zróżnicowana i charakteryzuje się znacznym rozczłonkowaniem wzgórz, przy gęstej sieci dolin rzecznych. Zaznacza się duży rytm rzeźby wyrażony głębokimi rozcięciami dolinnymi często o charakterze przełomów, znacznym udziałem stoków o nachyleniu powyżej 30% i występowaniem pojedynczych pagórów połączonych w systemy wzgórz. Wyróżniającym się elementem rzeźby terenu jest przełomowa dolina Bobru, rozcinająca południkowo Pogórze. Posiada ona strome zbocza, często o charakterze krawędziowym w postaci skalnych progów. Na terenie gminy występują bardzo

¹⁷ <https://www.osp.org.pl>

interesujące doliny rzeczne, z rzeźbą polodowcową i współczesną, na zboczach których odsłaniają się liczne skałki.¹⁸

Zróźnicowane ukształtowanie powierzchni omawianej jednostki samorządu lokalnego sprzyja uprawianiu turystyki. Gmina w 70% leży w granicach Parku Krajobrazowego Doliny Bobru, a na jej obszarze znajdują się dwa rezerваты przyrody – jeden na Ostrzycy, utworzony głównie w celu zachowania reliktu trzeciorzędowego wulkanu z unikatowymi w Polsce gołoborzami bazaltowymi oraz ochrony roślinności naskalnej, która porasta szczytową część wzgórza, a drugi to Rezerwat Przyrody Góra Zamkowa położony nad miastem Wleń, utworzony dla ochrony cennych gatunków roślin oraz zabytków kultury materialnej. Oba rezerваты wchodzą w skład obszarów chronionych programu Natura 2000 pod nazwą „Ostrzyca Proboszczowicka” oraz „Ostoja Nad Bobrem”.¹⁹

Surowce mineralne

Na terenie gminy Wleń udokumentowane są następujące złoża:

- bazalt „Pilchowice” w Pilchowicach;
- melafir „Przeździedza” w Przeździedzy;
- wapień „Pilchowice” w Radomicach.

Złoża te nie są obecnie eksploatowane ze względu na położenie gminy na terenie Parku Krajobrazowego Doliny Bobru. W ostatnich latach zakończono eksploatację tych złóż, pozostawiając w nich zasoby surowców, natomiast nie wyklucza się ponownego uruchomienia wydobywania surowców. Ponadto na terenie gminy występuje znaczna ilość wyrobisk poeksploatacyjnych, w których w przeszłości prowadzono wydobywanie.

Wody powierzchniowe i podziemne

Tereny gminy położone są prawie w całości zlewni różnicowej Bobru z dopływami. Tylko wschodnie obrzeża gminy w rejonie wsi Bełczyna odwadniane są przez dopływy innego systemu rzeczno- II rzędu – dorzecza Kaczawy.

¹⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wleń, dostęp on-line <https://bip-files.idcom-web.pl/sites/46994/wiadomosci/332998/files/tekst.pdf>

¹⁹ R.Przeorek-Smyka, i.Michalska-Dudek „Oddziaływanie Samorządu Lokalnego na Rozwój turystyki w Gminie Miejsko-Wiejskiej Wleń”, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego 2012 r.

Osią hydrograficzną gminy jest Bóbr, jedna z największych rzek sudeckich, płynąca przez gminę niemal dokładnie z południa na północ. Dopływami Bobru na tym odcinku są jedynie potoki odwadniające stosunkowo niewielkie zlewnie. Prawobrzeżnymi dopływami są Strzyżówka,, Chrośnicki Potok i Klinkówka. Lewobrzeżnymi dopływami są: Potok Pilchowicki i Jamma.

Ze względu na budowę geologiczną terenu w rejonie miasta Wleń podstawowym użytkowym poziomem wodonośnym, dla potrzeb zaopatrzenia w wodę mieszkańców, są aluwia rzeki Bóbr, których miąższość wynosi 13-15m. W rejonie miasta występuje też woda głębinowa z naturalnych wypływów źródłanych (w rejonie Góry Gniazdo) jednak ze względu na ich wydajność mogą one stanowić jedynie funkcję ujęć uzupełniających.²⁰

Gleby

Zgodnie z systematyką gleb Polski na terenie gminy wyróżnić można następujące jednostki typologiczne:

- **Gleby litogeniczne.** Zalicza się tutaj gleby mineralne inicjalne i słabo wykształcone. Są to głównie rankery brunatne, bardzo płytkie i kamieniste, ale z wykształconym poziomem próchnicznym i z widocznym procesem brunatnienia. Występują pod lasami na stromych stokach i grzbietach
- **Gleby autogeniczne.** Są to gleby powstałe pod wpływem kilku czynników, bez wyraźnej przewagi jednego z nich, charakterystyczne dla danej strefy klimatyczno - glebowej. Główny typ glebowy stanowią gleby brunatnoziemne. Występują głównie pod drzewostanami liściastymi, na siedliskach lasów mieszanych oraz na terenach uprawnych. Gleby brunatnoziemne wytworzone są z glin lekkich i średnich pylastych o różnej genezie i różnej ilości szkieletu. Gleby brunatne właściwe związane są z korzystniejszym rodzajem podłoża skalnego i biologicznie sprawnymi ekosystemami lasów liściastych lub bogatymi wariantami lasów mieszanych. Wśród podtypów wyróżniono gleby brunatne właściwe typowe i wylugowane. Na granitach, gnejsach biotytowych i na wystawach południowych występują gleby brunatne kwaśne.
- **Gleby semihydrogeniczne.** Związane są z warunkami nadmiernego uwilgotnienia spowodowanego przeważnie wysiękiem wód gruntowych. Głównymi procesami glebotwórczymi jest tu proces glejowy oraz proces bagienny, polegający na

²⁰ Program ochrony środowiska dla miasta i gminy Wleń, dostęp on-line
http://biparch.wlen.pl/userfiles/_005_007_003_47295.doc

spowolnieniu rozkładu materii organicznej. Gleby te występują na terenie gminy w postaci niewielkich płatów i zazwyczaj w kompleksach z innymi glebami. Gleby gruntowo-glejowe występują lokalnie w obszarach wysięku wód gruntowych, w lejach źródłiskowych oraz zagłębieniach bezodpływowych.

- **Gleby napływowe.** Powstawanie ich związane jest z erozyjno – sedymentacyjną działalnością wód rzecznych oraz wód spływających po stoku, a także z innymi procesami stokowymi (spęzanie, osuwanie, lód włóknisty). Mady rzeczne powstają w wyniku osadzania się namulów niesionych przez wody w czasie wezbrań. Typowe mady występują w dolinie Bobru i jego większych dopływów. Z racji swojej genezy mady często należą do najlepszych gleb na terenie gminy. Charakteryzują się one dobrymi właściwościami wodno – powietrznymi i obecnością próchnicy w całym profilu, a co za tym idzie - dużą potencjalną produktywnością. Z uwagi na okresowe nadmierne uwilgotnienie mady często użytkowane są jako użytki zielone. Poza wałami, gdy przerwany zostaje proces akumulacji osadów rzecznych następuje przeobrażenie mad w gleby brunatne. Gleby deluwialne wytworzone są na materiale pochodzenia erozyjnego osadzonym u podnóży stoków.²¹

Flora, fauna

Zbiorowiska leśne zajmują 35% powierzchni gminy. Większe, zwarte obszary zbiorowisk leśnych znajdują się głównie w południowej i wschodniej części gminy. Stosunkowo duże powierzchnie zajmują lasy liściaste i mieszane; monokultury świerkowe rozpowszechnione są głównie w południowej części, zaś kultury sosny w najbardziej na zachód wysuniętych fragmentach gminy, w okolicach Łupek i Marczowa.

Zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe zajmują na terenie gminy dość znaczny obszar gruntów użytkowanych rolniczo. Użytki rolne stanowią 58% powierzchni miasta i gminy, z czego połowę zajmują łąki i pastwiska. W przeważającej części są to pastwiska albo intensywnie użytkowane albo opuszczone, zarastające krzewami róży, głógów i tarniny. Fragmenty łąk o większym zróżnicowaniu florystycznym zachowały się jedynie w dolinach rzek i potoków oraz miejscami na stromych skarpach i zboczach okresowo koszonych bądź wypasanych.

²¹ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wleń*, dostęp on-line <https://bip-files.idcom-web.pl/sites/46994/wiadomosci/332998/files/tekst.pdf>

Roślinność wodna i szuwarowa na terenie gminy rozwinęła się głównie na Bobrze i w jego sąsiedztwie oraz na nielicznych, rozproszonych zbiornikach wodnych, głównie niewielkich stawów.

Na obszarze gminy występują liczne gatunki kręgowców, w tym gatunki objęte ochroną prawną. Na terenie gminy stwierdzono łącznie obecność 33 gatunków ssaków, w tym 10 chronionych i 11 łownych. Najliczniejszą grupę stanowią gryzonie (77%), które występują na terenie całej gminy.²²

Na terenie gminy stwierdzono występowanie 94 gatunków ptaków, z których 92 gatunki gnieździły się na tym obszarze, zaś 2 uznano za przelotne lub zalatujące (perkoz dwuczuby i łyska). 86 gatunków jest objętych ochroną gatunkową. Ponadto na terenie gminy stwierdzono łącznie 8 gatunków płazów i 4 gatunki gadów.

W rzece Bóbr żyje 10 gatunków ryb, co jest dużą ilością zważywszy na fakt, że podczas pierwszych badań ichtiologicznych w latach 1986-87 stwierdzono tu obecność tylko 3 gatunków: liczego pstrąga potokowego, pojedynczych kielbi i jednego węgorza. Po poprawie jakości wód w Bobrze, rzekę zaczął zagospodarowywać Polski Związek Wędkarski. Intensywne zagospodarowanie wód sprawiło, że aktualnie poziom atrakcyjności Bobru i zbiornika Pilchowskiego jako łowiska wędkarskiego jest bardzo wysoki.²³

Infrastruktura komunikacyjna

Obszar gminy Wleń posiada dobrze wykształconą sieć dróg, zapewniającą połączenie z ważniejszymi ośrodkami miejskimi regionu co w istotny sposób decyduje o jego możliwościach aktywizacji turystycznej. Sieć dróg lokalnych jest lepiej wykształcona w kierunku północ – południe, co wynika z ukształtowania terenu – południkowego ułożenia doliny Bobru. Główną osią komunikacji jest droga powiatowa Jelenia Góra – Wleń – Lwówek Śląski – Bolesławiec, będąca jedną z podstawowych tras pogranicza zachodniego w kierunkach na Olszynę i Berlin, a także w kierunku północnym na Zieloną Górę i Szczecin. Obok systemu połączeń drogowych w obsłudze ruchu pasażerskiego istotną rolę odgrywa drugorzędne połączenie kolejowe Jelenia Góra – Pilchowice – Wleń – Lwówek Śląski – Nowogrodziec. Trasa ta mimo swoich walorów krajobrazowych i ciekawych rozwiązań inżynierskich, a co za

²² Program ochrony środowiska dla miasta i gminy Wleń, dostęp on-line
http://biparch.wlen.pl/userfiles/_005_007_003_47295.doc

²³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wleń, dostęp on-line
<https://bip-files.idcom-web.pl/sites/46994/wiadomosci/332998/files/tekst.pdf>

tym idzie przydatności dla obsługi ruchu turystycznego posiada obecnie nieznaczny udział w przewozie ruchu pasażerskiego.²⁴

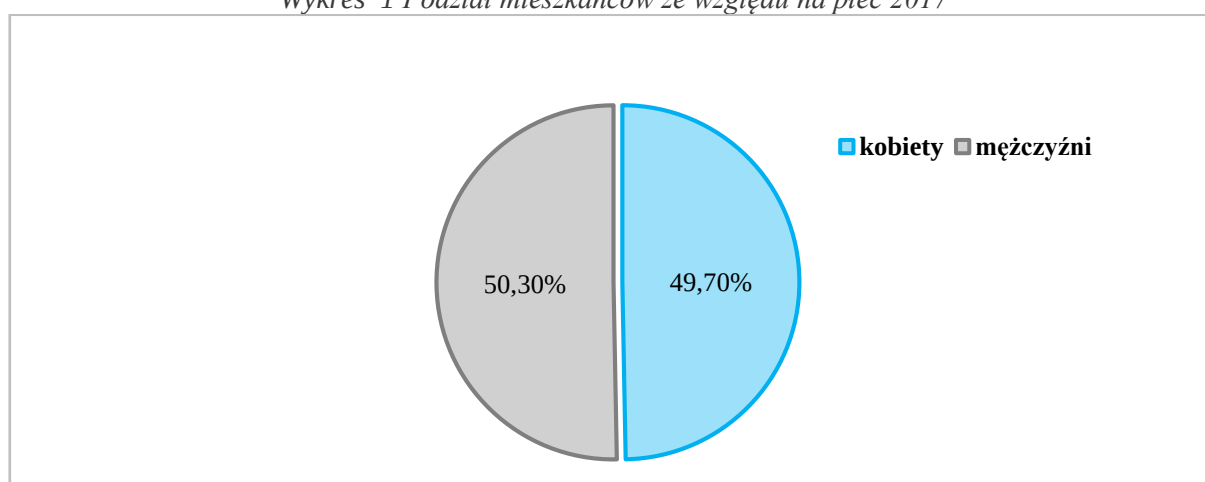
STRUKTURA DEMOGRAFICZNA MIESZKAŃCÓW

Gminę Wleń zamieszkuje 4 308 osób, co stanowi 9,3% ludności powiatu.

49,7% ogólnej liczby mieszkańców stanowią kobiety, a 50,3% mężczyźni.

- Współczynnik feminizacji – na każdych 100 mężczyzn przypada 99 kobiet
- Współczynnik maskulinizacji – na każde 100 kobiet przypada 101 mężczyzn

Wykres 1 Podział mieszkańców ze względu na płeć 2017

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Jak wynika z danych GUS na przestrzeni lat 2010-2017 stale zmniejsza się populacja mieszkańców gminy Wleń, za wyjątkiem roku 2012 i 2014, kiedy to odnotowano niewielki wzrost w stosunku do roku poprzedzającego. Warto zaznaczyć, iż od roku 2002 do 2017 liczba mieszkańców zmalała o 9%.

Tabela 2 Populacja gminy Wleń w latach 2010-2017

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem	4464	4413	4429	4380	4404	4373	4372	4308
Kobiety	2252	2215	2236	2205	2220	2196	2187	2142
Mężczyźni	2212	2198	2193	2175	2184	2177	2185	2166

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

²⁴ Program ochrony środowiska dla miasta i gminy Wleń, dostęp on-line http://biparch.wlen.pl/userfiles/_005_007_003_47295.doc

Średni wiek mieszkańców wynosi 42,5 lat. Dla kobiet jest on równy 43,5 lat a dla mężczyzn 41,6. Średni wiek mieszkańców gminy Wleń w porównaniu do średniego wieku w województwie czy kraju jest nieznacznie wyższy²⁵.

Rysunek 2 Średni wiek mieszkańców gminy w zestawieniu z średnim wiekiem mieszkańców województwa i kraju

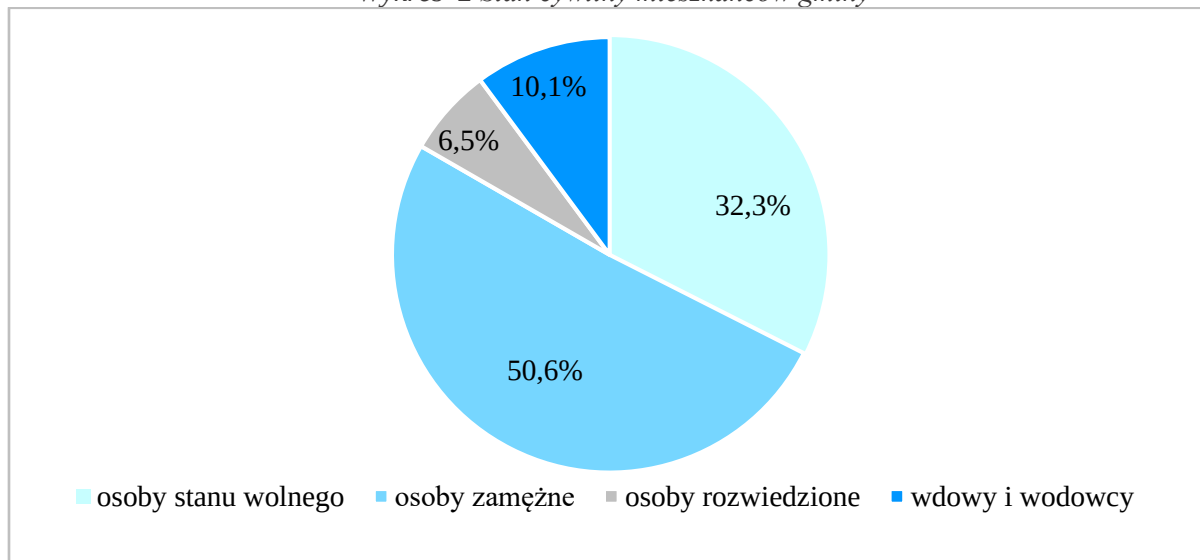
Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Stan cywilny mieszkańców

Mieszkańcy gminy Wleń zawarli w 2017 roku 26 małżeństw, co odpowiada 6,0 małżeństwom na 1000 mieszkańców. W tym samym okresie odnotowano 1,9 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Z danych dotyczących stanu cywilnego mieszkańców wynika, iż 32,3% mieszkańców gminy Wleń jest stanu wolnego; 50,6% żyje w małżeństwie; 6,5% mieszkańców jest po rozwodzie; a 10,1% to wdowy/wdowcy.

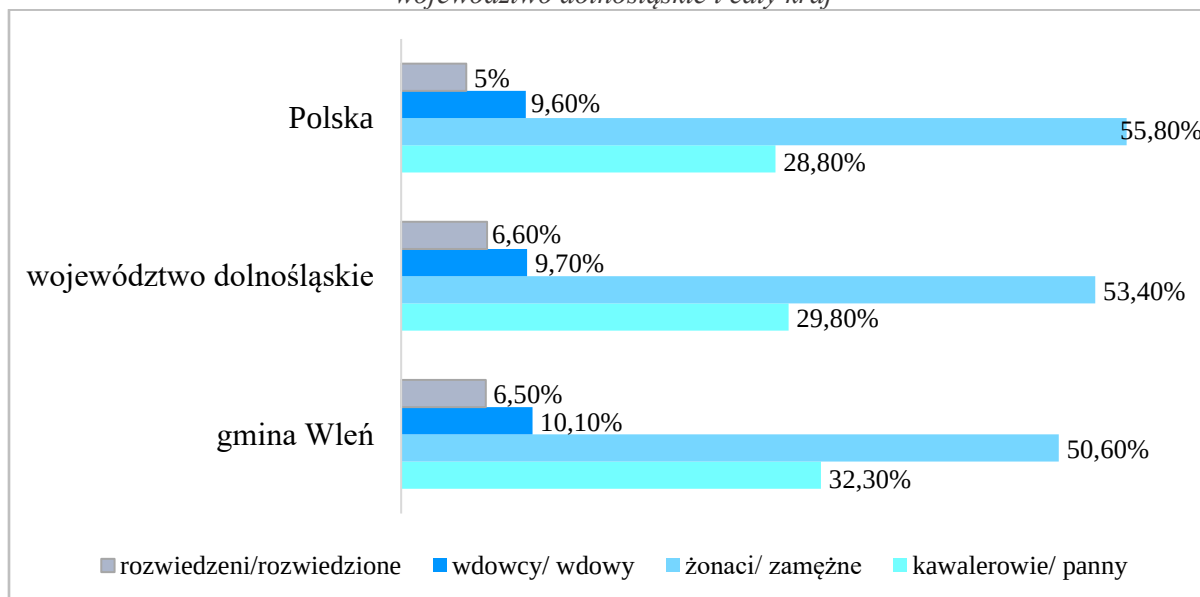
²⁵ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wlen#dane-demograficzne

Wykres 2 Stan cywilny mieszkańców gminy

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Wykres 3 Stan cywilny mieszkańców gminy w zestawieniu ze stanem cywilnym osób zamieszkujących województwo dolnośląskie i cały kraj

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Przyrost naturalny

Statystyki dotyczące przyrostu naturalnego w latach 2010 - 2017 w gminie Wleń, wskazują, iż ma on charakter ujemny. W 2017 roku przyrost naturalny był równy -31. Odpowiadało to przyrostowi naturalnemu -7,16 na 1000 mieszkańców gminy Wleń. W 2017 roku odnotowano 32 urodzenia dzieci (56,3% dziewczynek i 43,8% chłopców)²⁶

²⁶ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wlen

Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Wleń od 2010 do 2017 roku

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
przyrost naturalny, w tym:	-26	-23	-8	-22	-14	-18	-11	-31
urodzenia	34	40	46	37	44	31	31	32
zgony	68	52	56	59	58	49	42	63

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Tabela 4 Przyrost naturalny - 2017 rok

Gmina Wleń	
Przyrost naturalny w 2017 roku (ogółem)	-31
wśród:	
➤ kobiet	-15
➤ mężczyzn	-16
Przyrost naturalny na 1000 ludności	- 7,16

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Tabela 5 Statystyki urodzeń - 2017 rok

Gmina Wleń	
Urodzenia żywe w gminie Wleń w roku 2017	32
➤ dziewczynki	18
➤ chłopcy	14
Urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku 15-49 lat w gminie Wleń	35,9
➤ w województwie dolnośląskim	41,7
➤ w Polsce	44,2

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Produkcyjne grupy wieku

Statystyki na 2017 roku podają, iż w gminie Wleń jest 15,1% osób w wieku przedprodukcyjnym; w tym wśród kobiet jest to 15,9%, a wśród mężczyzn 14,3%. Kolejno w wieku produkcyjnym 63,4% (w tym 55,4% kobiet oraz 71,3% mężczyzn), a 21,5% w wieku poprodukcyjnym, gdzie 28,7% stanowią kobiety, a 14,5% mężczyźni²⁷.

Wskaźniki obciążenia demograficznego

Wskaźnik obciążenia demograficznego osób w wieku nieprodukcyjnym (<18 lat) na 100 osób w wieku produkcyjnym (18-59 lat) dla gminy Wleń jest równy 57,7 i jest niższy w porównaniu ze wskaźnikiem dla województwa dolnośląskiego (63,4) oraz całego kraju (63,4).

Rysunek 3 Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Wskaźnik obciążenia demograficznego osób w wieku poprodukcyjnym (+59 lat) na 100 osób w wieku produkcyjnym (18-59 lat) dla gminy Wleń jest równy 33,9 co oznacza, iż kształtuje się na poziomie niższym w porównaniu do województwa dolnośląskiego (35,8), jak również w stosunku do całego kraju (34).

²⁷ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wlen#rynek-pracy

Rysunek 4 Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Wskaźnik obciążenia demograficznego osób w wieku poprodukcyjnym (+59 lat) na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym (<18 lat) dla gminy Wleń jest równy 142,6. Jest on znacznie wyższy w porównaniu do województwa dolnośląskiego (129,6) jak również w stosunku do całego kraju (115,5)²⁸.

Rysunek 5 Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Edukacja

W gminie Wleń 896 osób jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata). Jest to 446 kobiet oraz 450 mężczyzn.

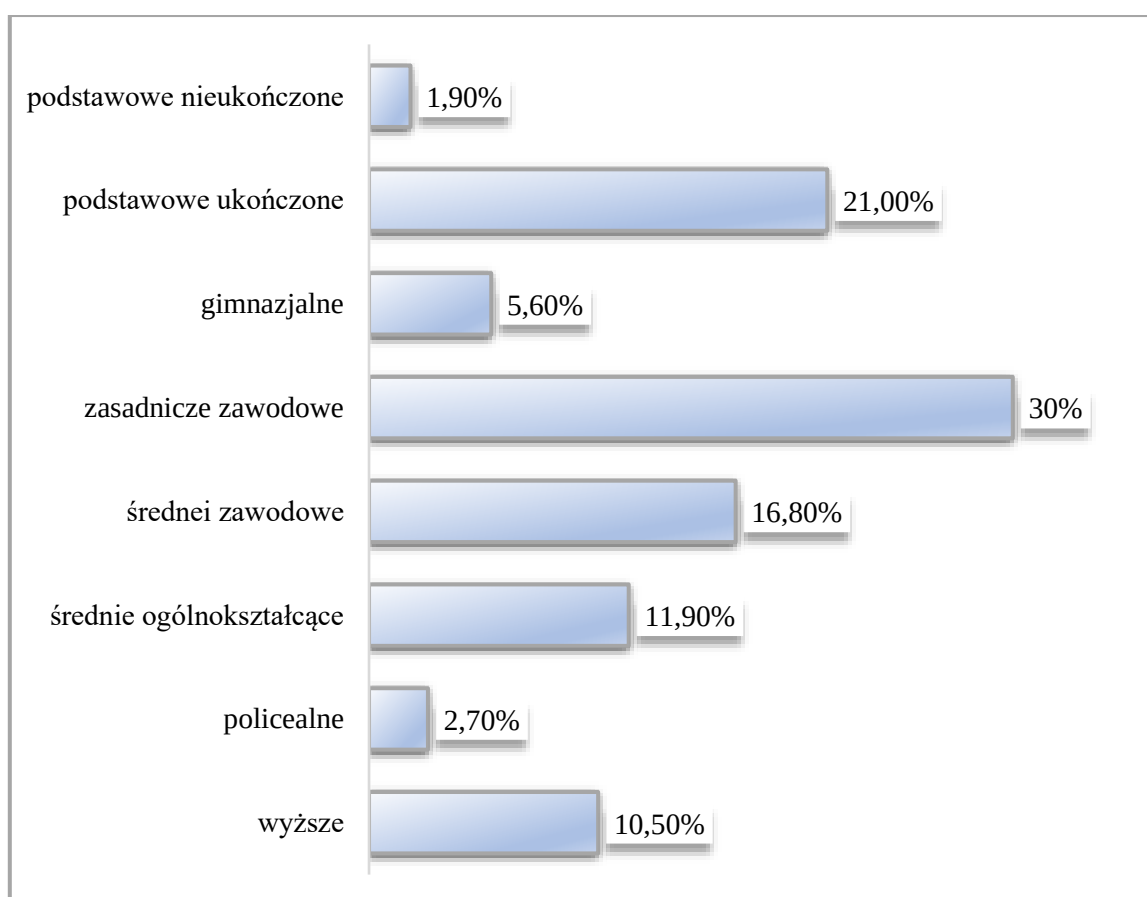
Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku wśród mieszkańców:

- 10,5% posiada wykształcenie wyższe;
- 2,7% posiada wykształcenie policealne;

²⁸ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wlen#rynek-pracy

- 11,9% posiada wykształcenie średnie ogólnokształcące;
- 16,8% posiada wykształcenie średnie zawodowe;
- 29,5% posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe;
- 5,6% posiada wykształcenie gimnazjalne;
- 21% posiada wykształcenie podstawowe ukończone;
- 1,9% posiada wykształcenie podstawowe nieukończone.

Wykres 4 Wykształcenie mieszkańców gminy według Spisu Narodowego z 2011 roku

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

→ Porównując powyższe dane z wynikami dla całego województwa dolnośląskiego, zauważamy, iż mieszkańcy gminy Wleń mają niższy poziom wykształcenia.

Kobiety w gminie Wleń najczęściej posiadają wykształcenie:

- podstawowe ukończone 23,1%
- zasadnicze zawodowe 22,5%

Mężczyźni w gminie Wleń najczęściej posiadają wykształcenie:

- zasadnicze zawodowe 37,1%
- podstawowe ukończone 18,9%

Na terenie gminy Wleń nie ma ani jednego żłobka. Jest to bardzo duże utrudnienie ze względu na obecny trend szybkiej aktywizacji zawodowej kobiet. Kobieta po zakończonym urlopie wychowawczym, która chce wrócić szybko do pracy, stoi przed dużym dylematem, co zrobić z małym dzieckiem.

Przedszkola i punkty przedszkolne w gminie:

- Przedszkole we Wleniu przy Zespole Szkół im. Świętej Jadwigi Śląskiej

Na terenie gminy Wleń funkcjonuje jedno przedszkole, które łącznie obejmuje 6 grup przedszkolnych- cztery we Wleniu oraz dwa w oddziale w Pilchowicach.

W gminie w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku od 3 do 5 lat przypada 625 dzieci. W województwie dolnośląskim jest to zdecydowanie więcej bo 819, natomiast w przypadku Polski 811 dzieci.

Rysunek 6 Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Ponadto liczba dzieci w wieku od 3 do 5 lat, które przypadają na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego to 1,6. W województwie dolnośląskim to 0,97, a w przypadku całej Polski 1,01.

Rysunek 7 Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Na terenie gminy Wleń nie ma ani jednego żłobka, co ze względu na obecny trend szybkiej aktywizacji zawodowej kobiet stanowi dość duże utrudnienie jeśli chodzi o powrót do pracy po zakończeniu urlopu macierzyńskiego. Brak punktu świadczącego opiekę nad dziećmi do lat 3 stanowi zatem dość istotny problem bowiem ogranicza możliwości zawodowe mieszkanki gminy.

Szkoły Podstawowe w gminie:

- Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół im. Świętej Jadwigi Śląskiej (8 oddziałów, 160 uczniów)
- Filia w Pilchowicach Szkoły Podstawowej we Wleniu (4 oddziały, 35 uczniów)

W gminie Wleń na jeden oddział w szkołach podstawowych przypada 17 uczniów. Wskaźnik dla województwa dolnośląskiego wynosi 19, a dla Polski 18.

Współczynnik skolaryzacji brutto dla gminy Wleń tj. stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat wynosi 77,64 i jest znacznie niższy niż w przypadku województwa dolnośląskiego (96,05) jak również całego kraju (96,62). Ponadto współczynnik skolaryzacji netto tj. stosunek osób w wieku 7-12 lat uczących się w szkołach podstawowych do wszystkich osób w wieku 7-12 lat wynosi 76,79 ; dla porównania w województwie 91,14 a dla całego kraju 92,53.

Rysunek 8 Współczynnik skolaryzacji brutto- szkoły podstawowe

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Szkoły gimnazjalne w gminie:

- Gimnazjum w Zespole Szkół im. Świętej Jadwigi Śląskiej (5 oddziałów, 105 uczniów)

W gminie Wleń na jeden oddział w szkołach gimnazjalnych przypada 19 uczniów. Wskaźnik dla województwa dolnośląskiego jak również dla całego kraju wynosi 21.

Współczynnik skolaryzacji brutto dla gminy Wleń tj. stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach gimnazjalnych do osób w wieku 13-15 lat wynosi 88,89 i jest znacznie niższy niż w przypadku województwa dolnośląskiego (98,13) jak również całego kraju (100,01). Ponadto współczynnik skolaryzacji netto tj. stosunek osób w wieku 13-15 lat uczących się w szkołach gimnazjalnych do wszystkich osób w wieku 13-15 lat wynosi 86,11 ; dla porównania w województwie 88,95 a dla całego kraju 91,76.

Rysunek 9 Współczynnik skolaryzacji brutto- szkoły gimnazjalne

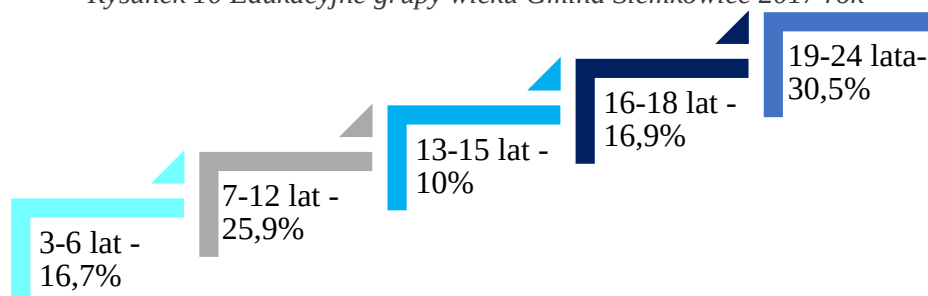

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Edukacyjne grupy wieku

Zgodnie z statystykami wśród mieszkańców gminy Wleń wyróżnia się następujące grupy edukacyjne: 16,7% (w tym 18,6% kobiet i 14,9% mężczyzn) stanowi grupa w przedziale wiekowym od 3 do 6 lat; kolejno w wieku od 7 do 12 lat 25,9% (w tym 26,2% kobiet oraz 25,6% mężczyzn). Następnie grupa od 13 do 15 lat stanowiąca 10% (w tym 10,1% kobiet oraz 10% mężczyzn) oraz od 16 do 18 lat - 16,9% (w tym 18,4% kobiet oraz 15,3% mężczyzn). Najliczniejsza jest grupa w wieku od 19 do 24 lat stanowiąca 30,5% (w tym 26,7% kobiet oraz 34,2% mężczyzn)²⁹.

Rysunek 10 Edukacyjne grupy wieku Gmina Siemkowice 2017 rok

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Tabela 6 Edukacja - statystyki w latach 2014-2017

Edukacja	2014/15	2015/16	2016/17
placówki wychowania przedszkolnego	2	2	2
w tym przedszkola	1	1	1
miejsca w przedszkolach	75	75	75
dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	80	75	99
w tym w przedszkolach	67	57	74
szkoły podstawowe	2	2	2
uczniowie szkół podstawowych	182	204	184
gimnazja	1	1	1
uczniowie szkół gimnazjalnych	103	96	96

²⁹ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wlen#edukacja-i-szkolnictwo

liczba uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach:			
podstawowych	17	19	17
gimnazjalnych	21	19	19

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

➔ W 2016 roku subwencja oświatowa w gminie Wleń wyniosła 2357,9 tys zł.

GOSPODARKA

Rolnictwo

Gmina Wleń jest gminą o charakterze rolniczym, świadczy o tym wysoki udział terenów rolnych w ogólnej powierzchni, jednak w gminie brak typowej specyfikacji rolniczej. Decydują o tym zarówno istniejące warunki naturalne (jakość gleb), po części warunki klimatyczne, jak i struktura użytkowania gruntów.

Zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym z 2010 r. na terenie Gminy istniało ogółem 435 gospodarstw rolnych, z czego 319 prowadziło działalność rolniczą. Gospodarstwa o powierzchni do 1 ha stanowiły 25,7 % ogółu (82). Wśród gospodarstw prowadzących działalność rolniczą powierzchnię w przedziale 1-5 ha miało 125 jednostek, 5-10 ha - 47 podmiotów, 10-15 ha 16 podmiotów, powyżej 15 ha 49 gospodarstw. Można więc zauważyć, że w gminie licznie dominowały gospodarstwa stosunkowo niewielkie.³⁰

Podmioty gospodarcze

Wg. rejestru REGON w roku 2017 w gminie Wleń zarejestrowanych było 365 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 241 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Wśród podmiotów posiadających osobowość prawną najwięcej jest spółek handlowych z ograniczoną odpowiedzialnością (18). Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej jest mikro-przedsiębiorstw (353), zatrudniających 0-9 pracowników.³¹

³⁰ Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Wleń na lata 2015-22, dostęp online:
http://wlen.pl/cms/20317/strategia_rozwoju_miasta_i_gminy_wlen_na_lata_2015__2022

³¹ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wlen#rejestr-regon

Tabela 7 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2017 roku

	Gmina	Powiat
Ogółem	365	4393
w tym:		
• Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19	99
• Przemysł i budownictwo	93	1373
• Pozostała działalność	253	2921
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	241	3182
Podmioty nowo zarejestrowane w 2017r.	43	543
Podmioty wyrejestrowane w 2017r.	40	361

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Gmina Wleń nie posiada dogodnych warunków dla działalności produkcyjnej, niemniej przemysł przetwórczy oraz działalność budowlana istnieje na terenie gminy (podmioty gospodarcze związane z rolnictwem i leśnictwem). Lokalne rolnictwo stanowi oparcie dla działalności 7 podmiotów gospodarczych które zajmują się produkcją art. spożywczych (m.in. zakłady piekarskie i cukiernicze oraz Zakład Przetwórstwa Mięsnego s.c. w Zarzeczu). Z leśnictwem związanych jest kilka podmiotów gospodarczych, głównie są to prywatne zakłady stolarskie. Około 50% sklepów zajmujących się handlem detalicznym zlokalizowana jest we Wleniu (pozostałe placówki prowadzą działalność w miejscowościach wiejskich). Dominują sklepy spożywcze różnych branż (ogólnej, mięsnej, warzywniczej) a na terenach wiejskich uzupełniane przez sprzedaż artykułów przemysłowych. Liczna grupa podmiotów gospodarczych (zazwyczaj osoby fizyczne) zajmują się handlem obwoźnym, głównie na targowisku we Wleniu. W gminie Wleń coraz większa liczba osób fizycznych prowadzi działalność gospodarczą w zakresie handlu detalicznego i gastronomii. Rozmieszczenie usług w gminie nie jest przy tym równomierne, gdyż widoczna jest wyraźnie ich koncentracja w mieście. Należy jednak sądzić, że w miarę ożywiania sytuacji gospodarczej, a także zwiększenia dochodów ludności, zapotrzebowanie asortymentowe na usługi będzie się rozszerzało. Poza tym można sądzić, że usługi (zwłaszcza w kontekście rozwoju funkcji turystycznej) powinny być także jedną z dziedzin gospodarki lokalnej, których rozwój będzie preferowany. Do znaczący obiektów usługowych na terenie gminy należą: market Dino, Tartak, stacja paliw, skład opału, zakład wędliniarski, pizzeria.³²

³² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wleń

Nieruchomości

Jak podają statystyki, w 2017 roku w gminie Wleń do użytku oddano 2 mieszkania, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosi 0,46 nowych lokali. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Wleń to 1718 nieruchomości; zatem na każdych 1000 mieszkańców przypadają 393 mieszkania. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa dolnośląskiego oraz nieznacznie większa od średniej dla całej Polski. W 2016 roku 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne.

Rysunek 11 Liczba nieruchomości w 2017 roku przypadająca na 1000 mieszkańców

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Wleń to 5,50 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa dolnośląskiego a także w całej Polsce.

Rysunek 12 Przeciętna liczba izb w lokalu oddanych do użytkowania w 2017 roku

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2017 roku w gminie Wleń to 109,00 m²; jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa dolnośląskiego jak również nieruchomości w całej Polsce.

Rysunek 13 Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2017 roku

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne:

- ➔ 91,85% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu,
- ➔ 88,24% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany,
- ➔ 80,38% mieszkań posiada łazienkę,
- ➔ 63,85% korzysta z centralnego ogrzewania³³.

TURYSTYKA I REKREACJA

Atrakcje i zabytki

Wśród atrakcji turystycznych miasta i gminy Wleń należy wyróżnić przede wszystkim walory przyrodniczo-krajobrazowe. W związku z nimi na terenie gminy utworzono obszarowe formy ochrony przyrody – Park Krajobrazowy Doliny Bobru (1989), rezerwat przyrody Góra Zamkowa (1994) oraz obszary Natura 2000.

Gmina Wleń bogata jest także w atrakcje architektoniczne, wśród których wskazać można: ruiny średniowiecznego zamku we Wleniu, pałac we Wleniu, kamieniczki, kościoły (we Wleniu, Marczowie, Bystrzycy, Łupkach, Pilchowicach, Radomicach, Strzyżowcu),

³³ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wlen#nieruchomości

zabudowania Ośrodka Rehabilitacyjnego i Opiekuńczego Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety czy budynek ratusza. Swoistym symbolem miasta Wleń jest znajdujący się na rynku Pomnik Gołębiarki. Na terenie sołectw przynależnych do gminy Wleń zlokalizowane są nie tylko zabytki sakralne, krzyże pokutne, ale i zabytkowe domy murowano-drewniane. Jezioro Pilchowskie wraz z elektrownią stanowią jedno z najbardziej rozpoznawanych miejsc w gminie. Cechy omawianej przestrzeni umożliwiają m.in.: uprawianie turystyki pieszej, rowerowej, konnej, kajakowej i pontonowej (spływy rzeką Bóbr). Przez teren gminy Wleń przebiega kilka szlaków turystycznych, m.in.: żółty, tzw. Szlak Wygasłych Wulkanów, zielony, tzw. Szlak Zamków Piastowskich, a także ścieżka dydaktyczna im. św. Jadwigi Śląskiej.³⁴

Główne atrakcje turystyczne w Gminie Wleń:

- **Zamek Wleń**- największą atrakcją zabytkową Wlenia są ruiny zamku i kompleks architektoniczno-przyrodniczy, zwany Wleńskim Gródkiem. W jego skład wchodzi zespół pałacowo-parkowy, kościół pw. św. Jadwigi z XVII wieku oraz interesujący rezerwat przyrodniczy pod nazwą „Góra Zamkowa”. Występuje tu wiele cennych gatunków roślin, m. ni. czosnek niedźwiedzi, tulipanowiec, parzydło leśne, lilia złotogłów. Na dzień dzisiejszy obiekt jest dostępny dla zwiedzających i z zamkowej baszty można podziwiać przepiękną panoramę Karkonoszy, Gór Kaczawskich i Pogórza Izerskiego.
- **Rynek**- dookoła rynku wznoszą się domy z XIX wieku. Do ciekawszych pod względem architektonicznym zaliczyć można budynki z pierzei wschodniej i północnej rynku. U zbiegu ulic Kościelnej i Pocztowej zachował się stary budynek sprzed 1813 roku.
- **Wleńska Gołębiarka**- pomnik wzniesiony z okazji 700-lecia założenia miasta w 1914 roku. Pomnik-fontanna składa się z cokołu ozdobionego herbem miasta Wleń który umieszczony jest w niewielkim basenie z wodą. Główna część pomnika przedstawia figurę dziewczyny z gołębiem na prawym ramieniu. W ten sposób upamiętniono tradycję gołębih targów, które od czasów średniowiecznych odbywały się w każdą środę popielcową w mieście.
- **Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja we Wleniu**- kościół parafialny wybudowany prawdopodobnie w latach 1215-1217 jako fundacja księcia Henryka Brodatego i św. Jadwigi. W latach 1862-1864 rozebrano starą świątynię i wybudowano z piaskowca nową w stylu neogotyckim, którą bp H. Włodarski konsekrował 11 listopada 1864 r.

³⁴ Alina Kulczyk-Dynowska „Funkcja turystyczna gminy Wleń a kontekst świadomości społecznej miejsca”, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2016

- **Sanatorium we Wleniu-** założone w 1893 roku, w następnych latach rozbudowane przez Zgromadzenie Sióstr Elżbietanek. Obecnie sanatorium jest Ośrodkiem Rehabilitacyjnym i Opiekuńczym. W parku sanatoryjnym znajduje się kapliczka z tufu wulkanicznego, подарowanego Siostrze Elżbietankom przez Jana Henryka Hochberga z Książa. Obok sanatorium rośnie tzw. Dąb Pokoju, posadzony po wojnie trzydziestoletniej.
- **Zapora i Elektrownia wodna Pilchowice-** w sąsiedniej miejscowości Pilchowice znajduje się druga co do wielkości (po Solinie) w Polsce kamienna zapora. Powstała na rzece Bóbr w latach 1904-1912 roku w celu ochrony pobliskich mieszkańców przed katastrofą powodzi. Wysokość zapory to 69 m, szerokość jej korony 270 m. W wyniku jej budowy powstał zalew o powierzchni 240 hektarów i pojemności 50 mln metrów sześciennych, na którym obecnie dość dynamicznie rozwija się turystyka wodna.
- **Szlak wodny rzeka Bóbr-** jeden z najpiękniejszych szlaków wodnych regionu, przeznaczony dla wszystkich miłośników spływów kajakowych i pontonowych. Najpopularniejszy przepływany odcinek regionu to trasa z Nieleśna (okolice PKP) do Wlenia (Pole namiotowe) i dalej do Marczowa. Bogata oferta firm specjalizujących się w turystyce wodnej przeznaczona jest zarówno dla grup zorganizowanych jak i turystów indywidualnych.
- **Trasa kolejowa Doliny Bobru-** najpiękniejsza i bardzo malownicza turystyczna trasa kolejowa na odcinku Jelenia Góra – Lwówek Śląski. Powstała między 1902-1909 r. głównie do zaopatrywania powstającej tam tamy. Swój początek rozpoczyna w największym mieście Sudetów Zachodnich - Jeleniej Górze. Biegnie przez teren Parku Krajobrazowego Doliny Bobru, przez most kolejowy zawieszony nad jedną z odnóg jeziora Pilchowickiego, z którego rozpościera się widok na Góry Kaczawskie i Karkonosze.
- **Park Krajobrazowy Doliny Bobru-** Gmina Wleń położona jest w samym sercu Parku Krajobrazowego Doliny Bobru. Jej malownicze położenie na obszarze 86 km² koncentruje niezliczone ilości atrakcji turystycznych, które można określić mianem ponadregionalnym. Park wraz z otuliną obejmuje najciekawsze fragmenty doliny Bobru o długości około 42 km - od Jeleniej Góry poprzez Siedlęcín, Pilchowice, Wleń po Lwówek Śląski. Teren parku obejmuje miejsca, gdzie możemy zobaczyć m. in. tamę i zalew w Pilchowicach, pozostałości po kopalniach uranu, pałac w Nieleśnie,

miasteczko Wleń, ruiny folwarku poprzez Górę Folwarczną ze starymi wyrobiskami kopalni złota.

- **Rezerwat Przyrody Góra Zamkowa**- utworzony w 1994 roku na powierzchni 21 ha. Celem jego ochrony jest zachowanie wartości przyrodniczych zespołu grądów, szeregu cennych gatunków roślin chronionych oraz cennych obiektów kultury materialnej. Teren ten wyróżnia się bardzo dobrze zachowanym wielogatunkowym żyznym lasem liściastym – grąd zboczowy typu Aceri-Carpinetum wraz z szeregiem rzadkich roślin w runie leśnym. Ponadto na szczycie wzgórza występują lawy pukliste stanowiące interesujący obiekt geologiczny.
- **Cis pospolity w Bystrzycy**- najważniejszy pomnik przyrody w Gminie Wleń. Cis jest drugim pod względem wieku w Polsce, liczy ok 800 lat. W obwodzie 382 cm. Rośnie na terenie nieistniejącego już kościoła katolickiego i cmentarza, którego fundatorką była Św. Jadwiga i to właśnie na jej cześć mieszkańcy posadzili drzewo, ok roku 1217.

Szlaki turystyczne

- **Szlak zamków piastowskich**- oznakowany kolorem zielonym, wytyczony przez samego Tadeusza Stecia w 1951 roku. Długość szlaku wynosi ok 146 km i przebiega przez tereny dawnego księstwa świdnickojaworskiego. Obejmuje na swojej trasie 14 grodów piastowskich w tym najstarszy w Polsce murowany Zamek Wleń, prezentując tym samym najpiękniejsze obiekty architektury obronnej.
- **Euroregionalny turystyczny szlak rowerowy „Dolina Bobru”**- wytyczony na długości 122 km w 2002 r. przecina drogi asfaltowe i gruntowe. Swoją podróż bierze w Lubawce a kończy w Bolesławcu. Biegnie przez najpiękniejsze tereny Dolnego Śląska, m. in. przez Rudawski Park Krajobrazowy, Góry Sokole, Wzgórze Krzywoustego, Perłę Zachodu, Krajobrazowy Park Doliny Bobru.³⁵

KULTURA, SPORT I REKREACJA

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury

Wiodącą placówką kulturalną w gminie jest Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki we Wleniu. Ośrodek realizuje zadania w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury, sportu, rekreacji, turystyki i czytelnictwa. Ośrodek prowadzi zajęcia w pracowniach

³⁵ <http://wlen.pl/atrakcje>

specjalistycznych oraz kołach zainteresowań; organizuje wystawy, spotkania autorskie, występy oraz przeglądy artystyczne, konkursy. W ramach ośrodka działa również kino.

Biblioteki

Istotną rolę w upowszechnieniu kultury przypisać należy bibliotekom publicznym. Główna Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy znajduje się we Wleniu, natomiast dwie filie zlokalizowane są w Pilchowicach i Bystrzycy.

Według danych na rok 2016 biblioteki posiadały łączny księgozbiór liczący 31687 wolumenów oraz 2 materiały elektroniczne zainwentaryzowane. Dla porównania w 2008 roku ich księgozbiór liczył 32316 wolumenów tj. o 629 więcej niż aktualnie. Równocześnie na przestrzeni lat 2008-2016 zauważa się znaczący spadek liczby czytelników o 31,2% tj. 261 osób mniej.³⁶

Kluby Sportowe

Zgodnie z statystykami na rok 2016 w gminie Wleń działały 3 kluby sportowe (włącznie z klubami wyznaniowymi i UKS) zrzeszające łącznie 127 członków, w tym 11 kobiet (dziewczęta do lat 18- 11) oraz 116 mężczyzn (w tym chłopcy do lat 18- 64). Aktywne były 3 sekcje sportowe.

Baza noclegowa

Bazę noclegową turystyki i wypoczynku w gminie stanowią obecnie trzy obiekty o całorocznym okresie użytkowania: Pałac Książęcy, Pałac Lenno, Schronisko Łupki oraz ok. 20 gospodarstw agroturystycznych. Na obszarze gminy koncentruje się niemal połowa ogólnej liczby miejsc noclegowych zlokalizowana w gminach powiatu lwóweckiego.³⁷

³⁶ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wlen#kultura,-rekreacja-i-noclegi

³⁷ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wleń*

DIAGNOZA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WLEŃ

W wyniku przeprowadzonej na terenie gminy Wleń diagnozy zagrożeń społecznych stwierdzono, iż problemy mieszkańców są konsekwencją zakłócenia życia społecznego czego przykładem jest głównie bezrobocie, ubóstwo, uzależnienia, niepełnosprawność oraz niezaradność życiowa, w tym starość. Problemy te wiążą się razem, często zachodzi między nimi związek przyczynowy np. bezrobocie powoduje utratę środków utrzymania ale również pogłębienie i nawarstwianie innych problemów tj. bezradności, uzależnień czy też izolacji społecznej.

Rynek pracy i bezrobocia

Rynek pracy to ogół form i procesów zatrudniania pracowników przez pracodawców, a także ogół instytucji, uwarunkowań oraz czynników negocjacji warunków zatrudnienia, pracy i płac; ekonomiczny, społeczny i polityczny obszar, na którym rozgrywają się wszelkie procesy z zakresu szeroko rozumianego zatrudnienia i bezrobocia³⁸.

Szukając definicji bezrobocia dowiadujemy się, że jest to niemożność znalezienia pracy zarobkowej przez ludzi w wieku produkcyjnym, zdolnych i chętnych do pracy oraz aktywnie jej poszukujących. Bezrobotni stanowią więc część ludności w wieku produkcyjnym.

Rozmiary bezrobocia zależą od trzech czynników: współczynnika aktywności zawodowej, liczby ludności w wieku produkcyjnym i rozmiarów zatrudnienia.

W Polsce za bezrobotnego uważa się osobę zdolną do pracy i gotową do jej podjęcia w ramach stosunku pracy, w pełnym wymiarze czasu pracy, pozostającą bez pracy i nie uczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół wieczorowych i zaocznych, o ile podjęła naukę w szkole wieczorowej lub zaocznej w okresie zatrudnienia, jeżeli:

- *ukończyła 18 lat;*
- *kobieta nie ukończyła 60 lat, a mężczyzna 65 lat;*
- *nie nabyła prawa do emerytury;*

³⁸ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/rynek-pracy;3970479.html>

- osoba ta ani jej współmałżonek nie jest właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego;
- nie prowadzi pozarolniczej działalności gospodarczej lub nie podlega ubezpieczeniu społecznemu z tytułu innej działalności;
- będąc osobą niepełnosprawną może podjąć pracę co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy, jeżeli jest to uzasadnione sytuacją zdrowotną³⁹.

Problem bezrobocia jest bardzo widoczny w gminie Wleń. W wyniku przeprowadzonej diagnozy społecznej mieszkańców stwierdzono, że jest to główny problem społeczny obecny w gminie. Niestety, należy pamiętać, iż brak perspektyw zatrudnienia, szczególnie w przypadku bezrobotnych długoterminowych, powoduje degradację pozycji społecznej tych osób, budzi obawy o własny los i możliwości przetrwania całej rodziny, a także odbija się negatywnie na samopoczuciu i stanie zdrowia bezrobotnego. Długotrwałe bezrobocie często prowadzi do ubóstwa i marginalizacji społecznej.

Poniżej prezentujemy dane statystyczne dotyczące rynku pracy i bezrobocia w gminie Wleń:

- W gminie Wleń na 1000 mieszkańców pracują 74 osoby
- 69,1% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 30,9% mężczyźni.

Rysunek 14 Liczba pracujących przypadających na 1000 mieszkańców

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

³⁹ <https://mfiles.pl/pl/index.php/Bezrobocie>

- Bezrobocie rejestrowane w gminie Wleń w 2017 roku wynosiło 14,3%, w tym 16,1% wśród kobiet oraz 12,9% wśród mężczyzn.

Rysunek 15 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

- Jak podają statystyki na 2017 rok przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Wleń wynosi 3570 PLN, co odpowiada 78,8% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Rysunek 16 Przeciętne wynagrodzenie brutto

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Wleń 398 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 111 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy.

Ponadto 32,3% mieszkańców aktywnych zawodowo pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo); 27,5% w przemyśle i budownictwie; 11,4% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia,

informacja i komunikacja) oraz 2,3% w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).⁴⁰

Tabela 8 Pracujący według sektorów ekonomicznych w gminie Wleń

Pracujący według sektorów ekonomicznych w gminie Wleń	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
• rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	32,3%	27,8%	36,8%
• przemysł i budownictwo	27,5%	14,8%	40,5%
• handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja	11,4%	13,6%	9,2%
• działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości	2,3%	2,7%	1,8%
• pozostałe	26,5%	41,1%	11,6%

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Stan bezpieczeństwa publicznego

Bezpieczeństwo stanowi nieodłączny element funkcjonowania społeczności lokalnych, wyraża się ono w zaspokojeniu podstawowych jego potrzeb w tym potrzeby bycia bezpiecznym w sensie podmiotowym, jak i przedmiotowym. Szczególne zadania w tym obszarze pełni samorząd terytorialny, którego zasadniczym celem jest między innymi zapewnianie bezpieczeństwa na swoim obszarze działania. Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców danej jednostki terytorialnej są jednym z czynników rozwojowych i zarazem jej atrakcyjności. Z kolei brak zaspokojenia potrzeby bezpieczeństwa odczuwany przez mieszkańców i przedsiębiorców, to główny powód ich odpływu⁴¹.

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwe piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność

⁴⁰ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wlen#rynek-pracy

⁴¹ Hoffman T., *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych – wybrane zagadnienia zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego*, dostęp online: http://studium.kutno.pl/wp-content/uploads/2017/04/Hoffmann_T_Studium_nr_3_2015.pdf

zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność gminy.

Dane dotyczące poziomu przestępczości w gminie Wleń na 2017 rok przedstawiają szacunkowo 89 przestępstw co oznacza, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 20,69 przestępstw. Prócz tego, wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw ogółem w gminie wynosi 76,30%. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym 14,98 (wykrywalność 71%), kolejno przeciwko mieniu- 9,78 (wykrywalność 55%), następnie przestępstw drogowych – 2,05 (wykrywalność 98%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym – 1,88 (69%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu – 0,28 (92%)⁴².

Tabela 9 Przestępstwa w gminie Wleń na przestrzeni lat 2014- 2017

	2014	2015	2016	2017
Przestępstwa ogółem	85	86	86	89
Przestępstwa kryminalne	62	65	69	64
Przestępstwa przeciwko mieniu	45	49	51	42
Przestępstwa drogowe	12	10	7	9
Przestępstwa gospodarcze	6	6	6	8
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	1	1	2	2

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Rysunek 17 Przestępstwa ogółem na 1000 mieszkańców

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

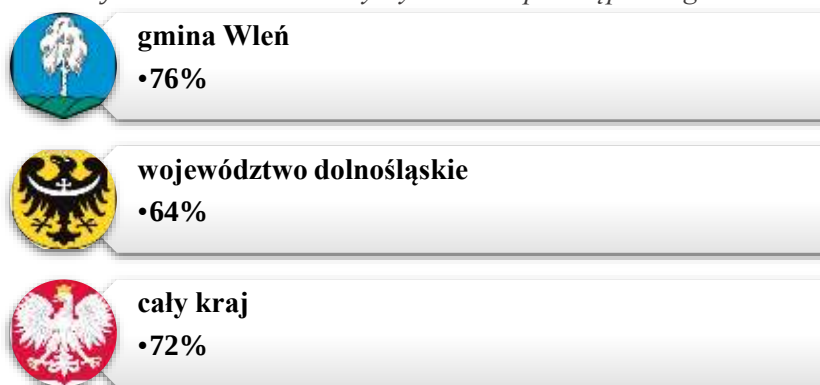
⁴² http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wlen#poziom-przest%C4%99pczo%C5%9Bci

Tabela 10 Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w gminie Wleń w latach 2014 – 2017

	2014	2015	2016	2017
Przestępstwa ogółem	71,6%	71,6%	71,1%	76,3%
Przestępstwa kryminalne	64%	64,4%	65,5%	71,5%
Przestępstwa gospodarcze	73,4%	84,1%	81%	69%
Przestępstwa drogowe	100%	100%	100%	98,9%

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Rysunek 18 Wskaźnik wykrywalności przestępstw ogółem

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Polska w liczbach

Poniżej prezentujemy negatywne zdarzenia zarejestrowane przez Komisariat Policji w gminie Wleń mające związek ze spożywaniem alkoholu w latach 2014- 2016

Tabela 11 Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu

Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu w roku:	2014 rok	2015 rok	2016 rok	2017 rok
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	15	16	12	14
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu	1	2	2	3
zakłócanie porządku publicznego, w tym:				
• wnioski do Sądu Rejonowego	33	23	18	16
• mandat karny kredytowany	115	147	162	177

podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	0	0	0	0
liczba wypadków pod wpływem alkoholu	1	0	0	1
przestępstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem środków odurzających	0	0	0	0
osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	11	13	10	15
osoby nieletnie zatrzymane do wytrzeźwienia	0	0	0	0

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w gminie Wleń

Tabela 12 Przestępstwa na terenie gminy Wleń

Przestępstwa na terenie gminy	2014 rok	2015 rok	2016 rok	2017 rok
kradzież z włamaniem	6	9	11	8
fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	1	1	0	0
pobicie	0	1	0	0
uszkodzenie mienia	0	1	2	2
kradzież mienia	8	10	13	13
Inne (np. kradzież pojazdu)	0	1	2	2

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w gminie Wleń

Z danych dotyczących interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu na przestrzeni lat 2014-2017 odczytujemy, iż w roku 2016 nastąpił spadek liczby prowadzenia pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości, natomiast w roku ubiegłym znów odnotowano więcej przypadków niż w roku poprzednim. Z roku na rok rośnie również liczba przypadków prowadzenia pojazdów po spożyciu alkoholu jak i wzrost liczby mandatów karnych kredytowanych. W roku 2017 zwiększyła się także liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia. Znaczny spadek widoczny jest jeśli chodzi o liczbę wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego.

.

W przypadku danych liczbowych dotyczących przestępstw na terenie gminy Wleń, w roku 2016 widoczny jest wzrost w stosunku do lat ubiegłych liczby kradzieży z włamaniem, czy też kradzieży mienia.

Ponadto, analiza liczby zdarzeń związanych z przemocą domową pokazuje, iż na przestrzeni lat 2014-2017 liczba interwencji utrzymuje się na podobnym poziomie. Najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety a sprawcami mężczyźni.

Ochrona zdrowia

Ochrona zdrowia to wszelka społeczna działalność, której celem jest zapobieganie chorobom i ich leczenie, utrzymanie rozwoju psychicznego, fizycznego i społecznego człowieka, przedłużanie życia, zapewnienie zdrowego rozwoju następnym pokoleniom.

Podstawowe metody współczesnej ochrony zdrowia to:

- umacnianie zdrowia (profilaktyka nieswoista);
- zapobieganie chorobom (profilaktyka swoista);
- wczesne wykrywanie chorób;
- leczenie zapobiegające ich rozwojowi oraz ograniczające ich skutki;
- rehabilitacja;
- opieka medyczno-społeczna nad ludźmi niepełnosprawnymi;
- opieka nad nieuleczalnie chorymi;

Podstawowe metody ochrony zdrowia są w dużym stopniu wspólne z metodami ochrony pracy, ochrony środowiska i opieki zdrowotnej; warunkami realizacji celów ochrony zdrowia są: szkolenie personelu do działań ochrony zdrowia, prowadzenie badań naukowych, działalność wychowawczo-oświatowa, współpraca międzynarodowa, sprawne zarządzanie i odpowiedni poziom finansowania⁴³.

Na terenie gminy Wleń działa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej udzielający świadczeń zdrowotnych obejmujących zakres podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej w warunkach ambulatoryjnych lub domowych. W ramach SPZOZ działają dwie jednostki organizacyjne: Przychodnia Rejonowa we Wleniu oraz Wiejski Ośrodek Zdrowia w Pilchowicach.

⁴³ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/ochrona-zdrowia;3949681.html>

➤ **Przychodnia Rejonowa we Wleniu:**

- Poradnia ogólna
- Poradnia dla dzieci chorych z wydzielonym czasem przyjęć dzieci zdrowych
- Poradnia stomatologiczna
- Poradnia dla kobiet
- Punkt szczepień
- Gabinet zabiegowy
- Gabinet EKG i fizykoterapii
- Gabinet pielęgniarki i położnej środowiskowej

➤ **Wiejski Ośrodek Zdrowia w Pilchowicach:**

- Poradnia ogólna z wydzielonym czasem przyjęć dzieci zdrowych
- Gabinet zabiegowy⁴⁴

Odrębną placówką jest Ośrodek Rehabilitacyjno-Opiekuńczy Zgromadzenia Sióstr Świętej Elżbiety. Dodatkowo w Nielestnie działa Dom Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, z którego opieki korzysta około 80 pensjonariuszy.⁴⁵

Ponadto wg. danych statystycznych na rok 2016 liczba osób przypadających na jedną przychodnię wynosiła 2186. W ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielono 3 porady w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Na terenie gminy Wleń działają dwie apteki.

Problemy w obszarze pomocy społecznej

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

⁴⁴ <http://spzoz.wlen.pl/>

⁴⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wleń

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- *przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń;*
- *pracy socjalnej;*
- *prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;*
- *analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;*
- *realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;*
- *rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.*

Główne cele pomocy społecznej:

- a) wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie – w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,*
- b) zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nieposiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,*
- c) zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,*
- d) zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,*
- e) integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,*
- f) stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie⁴⁶.*

MIEJSKO- GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

Celem Ośrodka Pomocy Społecznej jest świadczenie pomocy społecznej osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, a nie są w stanie pokonać jej wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Nadmienić należy, że pracownik socjalny pracujący w Ośrodku wykonuje zadania zmierzające do poprawy sytuacji osób

⁴⁶ <https://www.mpips.gov.pl/pomoc-spoleczna/>

i rodzin. Za misję Ośrodka można uznać dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Misja ma wpływ na działania podejmowane w obszarze życia społecznego oraz wprowadzanie rozwiązań, które zmierzają do likwidowania problemów mieszkańców i tworzenia możliwości ich rozwoju.

W Ustawie o pomocy społecznej określone są zadania Ośrodka. Do nich w szczególności należy zaliczyć pracę socjalną. Polega ona na podejmowaniu działań na rzecz osób i rodzin. Działania te mają zmierzać do wzmacniania, odzyskiwania zdolności osób lub rodzin do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Kolejnymi zadaniami są angażowanie społeczności lokalnej w celu zaspokajania niezbędnych potrzeb osób i rodzin, przyznawanie i wypłacanie świadczeń określonych w Ustawie o pomocy społecznej, analizowanie zjawisk, które wywołują potrzebę korzystania ze świadczeń pomocy społecznej oraz rozbudowywanie infrastruktury socjalnej⁴⁷.

Poniżej prezentujemy dane dotyczące pomocy społecznej udzielanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Wleń w latach 2014-2016

Pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej:

- rok 2014 (liczba rodzin ogółem - 178)
rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień - 34
- rok 2015 (liczba rodzin ogółem - 165)
rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień - 39
- rok 2016 (liczba rodzin ogółem - 166)
rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień – 39
- rok 2017 (liczba rodzin ogółem - 181)
rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień - 39

Tabela 13 Rodzaje pomocy udzielanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej na terenie gminy Wleń

Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS	2014 rok	2015 rok	2016 rok	2017 rok
świadczenia rzeczowe	103	73	83	63
świadczenia pieniężne	165	158	157	143
świadczenia w formie porad	35	35	36	36

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

⁴⁷ <http://ops.pl/2016/05/osrodek-pomocy-spoecznej-rola-i-zadania/>

Tabela 14 Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej

Powody przyznawania pomocy społecznej	2014 rok	2015 rok	2016 rok	2017 rok
niepełnosprawność	57	59	65	65
bezrobocie	139	129	123	124
ubóstwo	3	7	8	19
bezzradność opiekuńczo-wychowawcza	46	38	35	47
długotrwała choroba	13	17	13	23
alkoholizm	34	39	38	39
przemoc w rodzinie	1	1	1	0
inne/ochrona macierzyństwa	1	2	3	1
osoby dotknięte klęską żywiołową	0	0	0	9

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

Analiza danych pozwala stwierdzić, iż na przestrzeni lat 2014 - 2016 odnotowano spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, natomiast w roku 2017 ich liczba znowu wzrosła. W roku 2015 nastąpił wzrost liczby rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej z powodów uzależnień i do roku 2017 utrzymywał się na jednakowym poziomie.

Ponadto z danych wynika, iż mieszkańcy gminy Wleń najczęściej korzystają z pomocy w postaci świadczeń pieniężnych, kolejno z pomocy w postaci świadczeń rzeczowych, a najrzadziej ze świadczeń w postaci porad. Należy jednak zaznaczyć, iż od 2014 roku spada liczba osób korzystających z świadczeń pieniężnych i rzeczowych, natomiast w przypadku świadczeń w postaci porad liczba ta utrzymuje się na podobnym poziomie.

Co więcej, najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców gminy Wleń jest bezrobocie. Brak zatrudnienia, który nie jest tylko indywidualnym problemem człowieka nim dotkniętego, ale niewątpliwie wpływa na życie i funkcjonowanie całej rodziny, jest źródłem licznych problemów i patologii. Drugim i trzecim z kolei powodem udzielania wsparcia w gminie jest niepełnosprawność oraz alkoholizm.

Problem uzależnienia alkoholowego i jego rozwiązywanie

Choroba alkoholowa uznawana jest powszechnie za chorobę społeczną naszych czasów. Oznacza to, jak tłumaczy D. Zaworska-Nikoniuk, że jej skutki ponosi nie tylko uzależniony, ale i całe społeczeństwo. Zdrowotne konsekwencje choroby odczuwa jedynie uzależniony, jednak jego zachowanie zmienia schemat funkcjonowania całej rodziny, a obecność chorych w społeczeństwie związana jest ze znacznymi wydatkami materialnymi. Niestety, choroba alkoholowa skutkuje również wyższym wskaźnikiem przestępczości. Statystyki policyjne odnotowują wysoki procent samobójstw, wypadków, aktów agresji brutalnych aktów przemocy, których sprawcy byli pod wpływem alkoholu.

Ze względu na powszechność możemy uznać chorobę alkoholową za jeden z najważniejszych problemów społecznych. Związane są z nią ogromne koszty ekonomiczne, biologiczne oraz społeczno-kulturowe. Według danych WHO alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji⁴⁸.

Tabela 15 Populacje osób, u których występowały różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe)

		W Polsce 38,6 mln	W mieście 100 tys. mieszk.	W mieście 25 tys. mieszk.	W gminie 10 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	Około 1.330 osób: dorosłych i dzieci	Około 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

⁴⁸ Woroniecka-Borowska A., Borowski M., Alkoholizm: źródła, przejawy, drogi odzyskiwania nadziei, dostęp online: <http://www.kulturaswiecka.pl/node/316>

Statystyki prowadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej we Wleniu wskazują, iż w gminie jest kilka rodzin korzystających z ich pomocy z racji problemów związanych z uzależnieniem. W 2014 roku były to 34 rodziny, a w latach 2015-2017 po 39 rodzin.

Tabela 16 Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej z powodu uzależnień

	2014 rok	2015 rok	2016 rok	2017 rok
Liczba rodzin	34	39	39	39

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

Dane z przeprowadzanej diagnozy społecznej wskazują, iż problem alkoholizmu mieszkańcy wskazują jako drugi pod względem istotności.

Co więcej, aż 70% ankietowanych mieszkańców zadeklarowało, że zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkohol. Niepokojącym jest również fakt, iż 76,92% badanych sprzedawców potwierdza, że próby zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe zdarzają się bardzo często.

Silnie akcentowany przez respondentów problem alkoholizmu wskazuje jednoznacznie na priorytetowy kierunek działań, jaki powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Niepełnosprawność

Definicja niepełnosprawności jest ciężka do sprecyzowania ze względu na niejednoznaczny charakter oraz płynność w definiowaniu.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) wprowadza następujące pojęcia niepełnosprawności, uwzględniając stan zdrowia człowieka:

- *Niesprawność (impairment) - każda utrata sprawności lub nieprawidłowość w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym;*
- *Niepełnosprawność (disability) - każde ograniczenie bądź niemożność (wynikające z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub zakresie uznawanym za typowe dla człowieka;*
- *Ograniczenia w pełnieniu ról społecznych (handicap) - ułomność określonej osoby wynikająca z niesprawności lub niepełnosprawności, ograniczająca lub*

*uniemożliwiająca pełną realizację roli społecznej odpowiadającej wiekowi, płci oraz zgodnej ze społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami*⁴⁹.

W celu zapewnienia równości szans osobom niepełnosprawnym duże znaczenie ma podniesienie świadomości społecznej w zakresie rozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych. System opieki nad osobami niepełnosprawnymi umożliwiać powinien rozpoznanie przyczyn niepełnosprawności, diagnozowanie wszystkich potrzeb, a następnie prowadzenie długofalowej i wielopłaszczyznowej terapii zmniejszającej skutki zaistniałej dysfunkcji zdrowotnej, w celu poprawy sprawności potrzebnej do w miarę samodzielnego i aktywnego życia. Ponadto, wyrabianie zaradności osobistej oraz pobudzenie do aktywności społecznej przyczynią się do zmiany wizerunku samych osób niepełnosprawnych, umocnienia w nich przekonania, że mają pełne prawo do uczestnictwa w życiu społecznym.

Na terenie gminy Wleń funkcjonują dwie placówki świadczące pomoc dla osób niepełnosprawnych:

- **Dom Pomocy Społecznej w Nieletnie**- ośrodek świadczy usługi dla niepełnosprawnych intelektualnie z różnym stopniem niepełnosprawności, często występujących w połączeniu z różnego rodzaju upośledzeniami fizycznymi takich jak wady kręgosłupa, klatki piersiowej czy deformacja kończyn.⁵⁰
- **Ośrodek Rehabilitacyjny i Opiekuńczy Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety**- zakład leczenia rehabilitacyjnego zajmuje się usprawnianiem ruchowym pacjentów (stacjonarnych i ambulatoryjnych; dorośli i dzieci od 3-go roku życia) z dysfunkcją narządu ruchu.⁵¹

Z statystyk dotyczących powodów korzystania z pomocy społecznej w gminie Wleń odczytujemy, iż na przestrzeni lat 2014-2017 wzrosła liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Tabela 17 Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

	2014 rok	2015 rok	2016 rok	2017 rok
Liczba rodzin	57	59	65	65

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

⁴⁹ <http://www.unic.un.org.pl/niepelnosprawnosc/definicja.php>

⁵⁰ <http://www.dpsnielestno.powiatlwowecki.pl/index.php?id=103>

⁵¹ <https://wlen.elzbietanki.wroclaw.pl/>

Długotrwała choroba

Długotrwała choroba, czyli choroba przewlekła jak nazwa wskazuje nie jest stanem przejściowym, lecz wiąże się z dolegliwościami, które nie mijają ale utrzymują się przez długie lata, a często w miarę upływu czasu także się nasilają. Wpływa to na funkcjonowanie człowieka niemal w każdej sferze życia, ponieważ dotychczasowe życie zostaje podporządkowane chorobie. Dolegliwości towarzyszące długotrwałej lub ciężkiej chorobie wymagają zwykle dużych nakładów finansowych, potrzebę długoterminowej opieki lekarskiej, co wiąże się z pogorszeniem kondycji finansowej, w związku ze zwiększeniem wydatków na leczenie czy rehabilitację.

Tabela 18 Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby

	2014 rok	2015 rok	2016 rok	2017 rok
Liczba rodzin	13	17	13	23

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

Jak wskazują powyższe statystyki liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby jest znacznie niższa niż w przypadku osób z niepełnosprawnościami. Jednak zarówno jedna jak i druga grupa zasługuje na pomoc oraz wsparcie w codziennym funkcjonowaniu.

Wykluczenie społeczne

Wykluczenie społeczne to sytuacja, gdy obywatel, będący członkiem społeczeństwa, nie może w pełni uczestniczyć w ważnych aspektach życia społecznego. Sytuacja ta jest niezależna od jednostki i znajduje się poza jej kontrolą. Wykluczenie społeczne ma charakter wielowymiarowy i może dotyczyć wielu dziedzin życia: edukacji, gospodarki, kultury, polityki. Może mieć charakter braku dostępu do usług medycznych, społecznych. Może też być wynikiem ograniczenia praw obywatelskich.

Ponieważ wykluczenie społeczne dotyczyć może wielu płaszczyzn życia, trudno jest jednoznacznie podać skończony katalog cech, które decydują o niemożności uczestnictwa – wykluczeniu z życia społecznego.

Zbudowano wiele koncepcji wykluczenia społecznego. Według Hilary Silver można wyróżnić trzy podejścia do wykluczenia społecznego:

- wykluczenie społeczne jest postrzegane jako zerwanie więzi społecznej między jednostką i społeczeństwem, określanej jako solidarność społeczna. Jednostka ulega wykluczeniu, gdy nie uczestniczy w życiu zbiorowym lub też nie przejawia aktywności obywatelskiej,*
- wykluczenie społeczne jest konsekwencją zróżnicowania, ekonomicznego podziału pracy,*
- oddzielenia różnych sfer życia zbiorowego. Jednostka ulega wykluczeniu, gdy nie uczestniczy w procesie wymiany dóbr czy usług,*
- wykluczenie społeczne jest konsekwencją powstania i działania monopolu różnych grup.*

Najczęściej wymienianymi przyczynami wykluczenia społecznego jest ubóstwo i bezrobocie. Grupy najbardziej narażone na wykluczenie społeczne to: osoby niepełnosprawne, uzależnieni, długotrwale bezrobotni, opuszczający zakłady karne, kobiety samotnie wychowujące dzieci, osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, starsze osoby samotne, bezdomni, dzieci wychowujące się poza rodziną, imigranci oraz członkowie mniejszości narodowych⁵².

Wykluczenie społeczne łączy się z różnymi rodzajami nierówności społecznych. Odnosi się do materialnej, społecznej, edukacyjnej, kulturowej i psychicznej sfery życia ludzkiego. Wiąże się więc z ubóstwem i deprivacją materialną, jak również z dezintegracją społeczną oraz brakiem przynależności.

W gminie Wleń na przestrzeni lat 2014 - 2016 odnotowano spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej, natomiast w roku 2017 ich liczba dość znacznie wzrosła.

Tabela 19 Liczba rodzin korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej

	2014 rok	2015 rok	2016 rok	2017 rok
Liczba rodzin	46	38	35	47

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

⁵²<https://rownosc.info/dictionary/wykluczenie-spoeczne/>

ZAGROŻENIA WSPÓŁCZESNEJ RODZINY

Problem przemocy

Zjawisko przemocy w rodzinie najczęściej współwystępuje z licznymi patologiami jak alkoholizm, narkomania, przestępczość ale i łączy się z określonymi dysfunkcjami jak: bieda, bezrobocie czy ubóstwo. Przemoc wewnątrzrodzinna jest zjawiskiem pewnego kryzysu współczesnej rodziny. Wszelki układ stosunków i zależności pomiędzy poszczególnymi członkami zostaje poważnie zachwiany, a więzi pomiędzy członkami rodziny przybierają charakter toksyczny, zniewalający i niszczący.⁵³

Pojęcie przemocy w rodzinie jest bardzo obszerne i obejmuje wiele płaszczyzn. Jedną z definicji przemocy podaje ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, gdzie przemoc w rodzinie należy rozumieć jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny [*], w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”⁵⁴.

Ponadto, przemoc w rodzinie występuje w różnych formach i przybiera różną postać. Najczęściej, kiedy mówimy o przemocy w rodzinie wyróżniamy jej dwa rodzaje jak:

- przemoc czynną - kiedy to gniew, złość agresora skierowana jest wprost na ofiarę i podejmuje on przy tym działania krzywdzące fizycznie, psychicznie czy seksualnie.
- przemoc bierną - gdzie dochodzi do różnego rodzaju zaniedbań (psychicznych, ekonomicznych, fizycznych czy seksualnych).

⁵³ Pytka A., Lewicka-Zelent A. „Osoba doświadczająca i stosująca przemoc w środowisku lokalnym”, Lublin 2018

⁵⁴ <http://www.niebieskalinia.pl/edukacja/podstawowe-informacje-o-przemocy/definicje/4114-przemoc-w-rodzinie-definicja-ustawowa>

* Ustawa jako członka rodziny definiuje "osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą"

Do najczęstszych form przemocy w rodzinie zalicza się:

- ◆ *“Przemoc fizyczną, czyli każde zachowanie, którego celem jest zadanie bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie zdrowia lub pozbawianie życia ofiary.*
- ◆ *Przemoc seksualną, czyli każde zachowanie mające na celu zmuszenie ofiary do podjęcia współżycia lub niechcianych zachowań seksualnych bądź zdeprecjonowanie jej seksualności.*
- ◆ *Przemoc psychiczną, czyli każde zachowanie, którego celem jest zmniejszenie poczucia własnej wartości, wzbudzenie w ofierze strachu oraz pozbawianie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem.*
- ◆ *Przemoc ekonomiczną, czyli każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy”⁵⁵.*

Diagnoza społeczna dla przeprowadzona na terenie gminy Wleń dostarczyła informacji, iż problem przemocy jest również zauważalny przez jej mieszkańców. Aż 66% ankietowanych zadeklarowało, że obecnie przemoc w rodzinie jest zjawiskiem coraz częstszym. Ponadto według 90% badanych mieszkańców najczęściej ofiarą przemocy domowej jest dziecko. Przemoc wobec dzieci i ich złe traktowanie jest poważnym problemem społecznym. Większość dorosłych nie zdaje sobie sprawy ze szkód fizycznych, emocjonalnych i poznawczych jakie może wyrządzić dziecku przemoc domowa. Przemoc niszczy wiele aspektów życia rodzinnego. Osoby doświadczające jej w rodzinie przez długi czas potrzebują pomocy psychologicznej, prawnej często medycznej i socjalnej. Niezbędna jest zatem sprawna współpraca służb socjalnych i instytucji, łączenie kompetencji i umiejętności oraz przepływ informacji w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Jak wynika z danych przekazanych przez Zespół Interdyscyplinarny działający na terenie gminy Wleń, w roku 2017 wpłynęło 7 formularzy „Niebieskie Karty”, w tym wszystkie skierowane z policji. Istotnym wydaje się zatem zwiększanie świadomości pozostałych instytucji, w szczególności placówek zdrowia, placówek oświatowych o możliwościach interwencji wobec przemocy w rodzinie jakie daje procedura „Niebieskie Karty”.

⁵⁵ Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., *Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości*, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2015, s. 6-7

Tabela 20 Zdarzenia związane z przemocą domową na terenie gminy Wleń

Liczba zdarzeń związanych z przemocą w rodzinie	2014 rok	2015 rok	2016 rok	2017 rok
Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie	9	8	10	7
Liczba ofiar przemocy w rodzinie (ogółem), w tym:	9	8	10	7
Kobiety	9	7	9	7
Mężczyźni	0	1	1	0
Małoletni do 13 r.ż.	0	0	0	0
Nieletni w przedziale 13-18 lat	2	2	2	0
Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem), w tym:	9	8	10	7
Kobiety	0	0	0	0
Mężczyźni	9	8	10	7
Nieletni	0	0	0	0
Liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	9	7	9	3
Kobiety	0	0	0	0
Mężczyźni	9	7	9	3
Nieletni	0	0	0	0
Liczba dzieci obecnych podczas interwencji	2	2	2	0

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w gminie Wleń

Uzależnienie od substancji psychoaktywnych

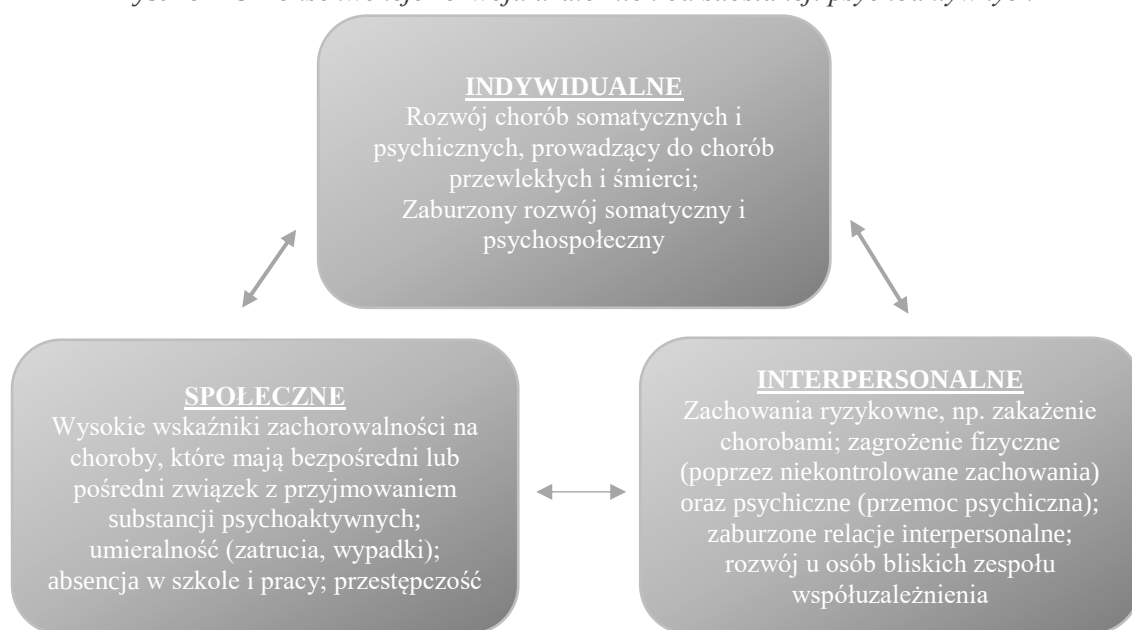
Termin: „substancja psychoaktywna” został wprowadzony do Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób (ICD-10) w 1992 roku; określono tam, że: „jest to substancja, która – po przyjęciu – wpływa na procesy umysłowe, np. procesy poznawcze lub nastrój”.

Uzależnienie to psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem a substancją chemiczną, charakteryzujący się zmianami zachowania i innymi reakcjami, do których należy konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczenia jej wpływu na psychikę lub by uniknąć przykrych objawów towarzyszących brakowi substancji.⁵⁶

Przyjmuje się, że uzależnienia mają źródła społeczne (środowiskowe), biologiczne i psychiczne. Najczęściej powstanie uzależnienia jest uwarunkowane wieloczynnikowo.

Jedną z istotnych cech zachowań osób uzależnionych jest kontynuowanie przez nie przyjmowania substancji psychoaktywnych, mimo widocznych szkód społecznych i odczuwalnych konsekwencji zdrowotnych.⁵⁷

Rysunek 19 Konsekwencje rozwoju uzależnień od substancji psychoaktywnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.cps.edu.pl>

Problem uzależnień jest niezwykle trudny, szczególnie jeśli występuje wśród młodzieży. Spożywanie środków psychoaktywnych związane jest z ryzykiem występowania szkód zdrowotnych, a także przyczynia się do nasilania zachowań antyspołecznych, osłabia

⁵⁶ Zajączkowski, K. *Uzależnienia od substancji psychoaktywnych*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2003

⁵⁷ Jędrzejko, M. „*Współczesne teorie i praktyka profilaktyki uzależnień chemicznych i nie chemicznych*”, Fundacja Pedagogium, Warszawa 2009

hamulce społeczne, nasila agresję, powoduje najczęściej absencję szkolną, nieprawidłową realizację obowiązku szkolnego oraz konflikty z rówieśnikami, rodzicami i nauczycielami.

Diagnoza przeprowadzona w środowisku szkolnym na terenie gminy Wleń potwierdza spożywanie alkoholu oraz korzystanie z innych używek w grupie badanych. Zdaniem ankietowanych uczniów dostęp do napojów alkoholowych jest trudny, wręcz niemożliwy pomimo tego 48% deklaruje, iż zna osoby poniżej 18 roku życia spożywające alkohol. Ponadto 22,58% potwierdza, że miało już styczność z alkoholem.

Dodatkowo z odpowiedzi dotyczących problemu narkomanii wynika, że 12,90% respondentów zna w swoim środowisku osoby zażywające tego typu substancje psychoaktywne.

Zadowolającym jest fakt, że blisko 90% badanych zna szczegółowe bądź ogólne konsekwencje spożywania alkoholu oraz zażywania narkotyków.

Otrzymane dane wskazują na kluczowe ukierunkowanie działań w realizacji programów profilaktycznych opartych o zagadnienia dotyczące świadomości zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji stosowania środków psychoaktywnych, w szczególności alkoholu i narkotyków. Taka wiedza może przekładać się na większą świadomość, a zarazem skuteczniejszą asertywność działania. Ponadto, warto wzmacniać kompetencje osobowościowe oraz zdolności interpersonalne u uczniów, tak by potrafili radzić sobie w gronie rówieśników bez stosowania tego typu środków.

Profilaktyka z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi

Oszacowanie skali problemu uzależnień jest trudne z uwagi na znaczny odsetek osób dotkniętych problemem, które jednak nie szukają wsparcia u profesjonalistów i w instytucjach pomocowych. Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią obecnie jedną z najważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również ogólny stan zdrowia populacji, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, a także na relacje interpersonalne z rówieśnikami i środowiskiem rodzinnym.

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Bardzo istotną rolę odgrywają w tym procesie uchwalany corocznie program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz działania podejmowane przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień.

Zgodnie z danymi GUS wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi w gminie Wleń w 2016 roku wyniosły 57 tys. zł.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

2014 rok

- ogółem 9 posiedzeń KRPA
- przeprowadzono 9 rozmów
- wpłynęło 9 wniosków o leczenie odwykowe
- 4 zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych
- 1 wniosek do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego

2015 rok

- ogółem 7 posiedzeń KRPA
- przeprowadzono 5 rozmów
- wpłynęło 6 wniosków o leczenie odwykowe
- 4 zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych
- 2 wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego

2016 rok

- ogółem 3 posiedzenia KRPA
- przeprowadzono 10 rozmów
- wpłynęło 7 wniosków o leczenie odwykowe
- 4 zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych
- 1 wniosek do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego

2017 rok

- ogółem 9 posiedzeń KRPA
- przeprowadzono 8 rozmów
- wpłynęło 9 wniosków o leczenie odwykowe
- 3 zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych
- 2 wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego

**Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego
dla osób z problemem alkoholowym i przeciwdziałania przemocy**

Punkt Konsultacyjno- Informacyjny świadczy pomoc dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz ich bliskich, jak również dla rodzin dotkniętych przemocą.

Zakres działań punktu obejmuje zdiagnozowanie problemów danej rodziny oraz zaplanowanie ścieżki pomocy dla jej członków m.in. poprzez:

- motywowanie osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówce leczenia;
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia;
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym;
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej;
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej;
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji;
- doradztwo w sprawach ustalenia niepełnosprawności, odwołania itp.;
- pomoc w sprawie załatwienia miejsc w placówkach leczenia;
- zgłaszanie na interwencję kryzysową;
- udzielanie porad prawnych dla rodzin w szczególności ochrony przed przemocą;
- opiniowaniem dla Sądu i PCPR;
- współpracę z instytucjami.

Tabela 21 Liczba osób korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i przeciwdziałania przemocy

	2014 rok	2015 rok	2016 rok	2017 rok
Liczba osób	43	39	37	37
Rodziny z problemem alkoholowym	27	43	21	17

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

Jak wynika z powyżej przedstawionych danych z roku na rok zwiększa się liczba wniosków o leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu. Maleje natomiast liczba rodzin, które korzystają z pomocy Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w związku z występującym w rodzinie problemem alkoholowym.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki podejmowane są także działania profilaktyczne skierowane do uczniów szkół z terenu gminy. W latach 2014-2016 cyklicznie realizowane były warsztaty profilaktyczne w szkołach pn. „Chcę zdrowo i bezpiecznie żyć”, skierowane zarówno do uczniów jak również kadry pedagogicznej oraz rodziców. Ponadto uczniowie uczestniczyli w innych warsztatach m.in. z zakresu profilaktyki narkotykowej czy też edukacji seksualnej. Realizacja działań profilaktycznych w takiej formie pozwala na dotarcie do bardzo szerokiego grona odbiorców. Uczestnictwo w warsztatach pozwala na zdobycie niezbędnej wiedzy w zakresie profilaktyki uzależnień co z pewnością ma pozytywny wpływ na zmniejszenie ryzyka występowania zagrożeń w tym zakresie.

Tabela 22 Działania profilaktyczne skierowane do uczniów szkół z terenu gminy Wleń

Działania	Liczba uczestników
2014 rok	
Warsztaty profilaktyczne „Chcę zdrowo i bezpiecznie żyć”	292 osoby, w tym: Uczniowie: 182 Nauczyciele: 10 Rodzice: 100
Program profilaktyczny „Cukierek”	65 osób, w tym: Uczniowie: 42 Nauczyciele: 3 Rodzice: 20
2015 rok	
Warsztaty profilaktyczne „Chcę zdrowo i bezpiecznie żyć”	440 osób, w tym: Uczniowie: 275 Nauczyciele: 15 Rodzice: 150
Program profilaktyczny dla dzieci i młodzieży gimnazjalnej	75 osób, w tym: Uczniowie: 70 Nauczyciele: 5
2016 rok	
Warsztaty profilaktyczne „Chcę zdrowo i bezpiecznie żyć”	460 osób, w tym: Uczniowie: 325 Nauczyciele: 35 Rodzice: 100
Warsztaty dla nauczycieli i rodziców „Edukacja seksualna”	140 osób, w tym: Nauczyciele: 30 Rodzice: 110
2017 rok	
Warsztaty profilaktyczne „STOP NARKOTYKOM”	107 osób, w tym: Uczniowie: 75 Nauczyciele: 20 Rodzice: 12

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

W gminie prowadzone są także inne działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży, głównie w postaci różnego rodzaju zajęć pozalekcyjnych a także wyjazdów i obozów integracyjnych.

Tabela 23 Inne działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży z terenu gminy Wleń

Działania	Liczba uczestników
2014 rok	
Warsztaty edukacyjno- szkoleniowe „Trzeźwi kierowcy- bezpieczne dziecko”	400 osób
Udział w ogólnopolskich kampaniach „Papierosy- Nie dziękuję”	Szkoły z terenu gminy
2015 rok	
Pozalekcyjne zajęcia sportowe; dofinansowanie dla zawodników klubu sportowego; rozgrywki, zawody, mecze	55 osób
Pozalekcyjne zajęcia sportowe w ramach projektu „Umiem pływać” dla uczniów klas II	30 osób
2016 rok	
Pozalekcyjne zajęcia sportowe; dofinansowanie dla zawodników klubu sportowego; rozgrywki, zawody, mecze	84 osoby
Wyjazd integracyjny na zimowisko dla młodzieży szkół podstawowych i gimnazjum	41 osób
Wyjazd integracyjny dla dzieci i młodzieży szkół podstawowych ze Stowarzyszenia Pomocy Potrzebującym „Po prostu”	50 osób
Obóz sportowo- rekreacyjny	2 osoby
2017 rok	
Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym	32 osoby
Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych	17 osób
Programy i przedsięwzięcia profilaktyczne opracowywane i realizowane przez młodzież, skierowane do grup rówieśniczych np. kluby dyskusyjne, dyskoteki bezalkoholowe, audycje radiowe	22 osoby
Pozalekcyjne zajęcia sportowe	98 osób

Problemy w środowisku szkolnym

W szkołach podstawowych na terenie gminy Wleń obecny jest problem przemocy, który niestety nasila się wraz z wiekiem badanych.

Z przeprowadzonej diagnozy społecznej wynika, iż zjawiska przemocy w szkole zauważalne są przez uczniów kilka razy w miesiącu, a najczęstszą formą przemocy są agresja słowna, stosowanie wyzwisk, poniżanie, ośmieszanie i wulgaryzmy, jak również akty pobicia.

Istotnym jest zatem wdrażanie projektów poświęconych profilaktyce związanej z problemami agresji i przemocy a także praca z uczniami na temat radzenia sobie z agresją w sytuacjach konfliktu. Ważny jest również przekaz informacji na temat instytucji świadczących pomoc dla osób dotkniętych przemocą, gdyż jak wskazują wyniki badań, dość duży odsetek ankietowanych uczniów nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Ostatnim czasem znacznego rozpowszechnienia nabrało zjawisko cyberprzemocy, które obejmuje takie zachowania, jak: oczernianie, szykanowanie, tyranizowanie i wyszydzanie za pomocą krzywdzących i obraźliwych telefonów, sms-ów, e-maili, portali społecznościowych, zawierające groźby komentarze na forach bądź czatach, podszywanie się pod nękaną osobę w sieci, upublicznienie kłamliwych i poniżających jej godność informacji.

Jak wynika z diagnozy przeprowadzonej w środowisku szkolnym na terenie gminy Wleń tu również zauważalny jest problem cyberprzemocy, a najczęściej spotykaną jej formą są nagrania lub robienie zdjęć komuś bez jego zgody. Dość liczna grupa uczniów przyznała, że była ofiarą tego typu zachowań. Niestety występowanie problemu cyberprzemocy jest coraz bardziej popularne, a szerokie grono uczniów nie posiada wystarczającej wiedzy na temat tego gdzie należy się zgłosić w przypadku doświadczenia takiej formy przemocy. Niezbędnym jest zatem podjęcie działań profilaktyczno-informacyjnych w tym zakresie. Warto również pracować z młodzieżą nad wrażliwością wobec zjawiska cyberprzemocy, gdyż jak wynika z diagnozy, wraz z wiekiem; szczególnie wśród chłopców rośnie brak empatii na jej występowanie choć jego skala się powiększa. Taka postawa może powodować niestety akceptację na występowanie zjawiska cyberprzemocy. Należy zatem podejmować działania profilaktyczne ukierunkowane na poszerzenie wiedzy na temat zagrożeń związanych z cyberprzecią, tak by bez względu na płeć uczniowie nie byli obojętni i potrafili odpowiednio zareagować wobec takiej formy przemocy.

Aktualnym problemem wśród uczniów jest również niebezpieczeństwo związane z użytkowaniem internetu, a w szczególności z nawiązywaniem nowych kontaktów w sieci.

Należy podejmować działania w zakresie profilaktyki skupiającej się na współczesnych zagrożeniach związanych z korzystaniem z internetu, co pozwoli na umiejętne korzystanie z technologii informatycznej oraz bezpieczne przebywanie w świecie cyberprzestrzeni.

Dużą rolę w uświadamianiu dzieci i młodzieży o istniejących w sieci zagrożeniach powinni odgrywać rodzice i prawni opiekunowie. To oni przede wszystkim są odpowiedzialni, nie tylko prawnie, ale i wychowawczo za bezpieczeństwo swoich dzieci, dlatego też należy podejmować działania profilaktyczne i uświadamiające skierowane nie tylko bezpośrednio do młodzieży ale również do tej grupy społecznej.

ANALIZA SZANS, ZAGROŻEŃ, MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON

W analizie strategicznej szczególne znaczenie odgrywa zintegrowana metoda typu SWOT (z ang. strengths, weaknesses, opportunities, threats), która pozwala na kompleksowe określenie mocnych i słabych stron a także szans i zagrożeń, niezbędnych do zdiagnozowania obecnej sytuacji oraz prognozowanych skutków. Polega ona na zidentyfikowaniu czterech wymienionych grup czynników i określeniu ich wpływu pozytywnego, jak i negatywnego na sytuację gminy.

W omawianej analizie wyróżnia się następujące etapy:

- ➔ identyfikację i analizę mocnych i słabych stron,
- ➔ identyfikację i analizę szans i zagrożeń.

Pierwszym elementem analizy SWOT jest ocena zasobów Gminy Wleń, która pozwala na identyfikację jej mocnych stron (wewnętrzne czynniki pozytywne) i słabych stron (wewnętrzne czynniki negatywne). Ważnym aspektem tego typu analizy jest określenie zasobów charakterystycznych dla gminy, które wyróżniają ją na tle innych. Są to dziedziny działalności, które tworzą pozytywny wizerunek instytucji oraz gminy. Słabymi stronami określane są te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji oraz gminy. Poznanie szans (zewnętrznych czynników pozytywnych) i zagrożeń (zewnętrznych czynników negatywnych) płynących z otoczenia stanowi drugi etap analizy SWOT. Szansami są wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjającą dla instytucji oraz gminy sytuację. Dodatkowo są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne społeczne efekty. Za zagrożenia przyjmuje się zbiór wydarzeń

i procesów, które tworzą niekorzystne dla instytucji oraz gminy sytuacje w otoczeniu społecznym. Zagrożenia postrzegane są jako bariery, utrudnienia i możliwości niebezpieczeństwa, które ograniczają rozwój.

Późniejsza konfrontacja czterech wymienionych grup czynników z wynikami zasobów danego obszaru prowadzi do określenia strategii rozwoju opierając się o wewnętrzne, jak i zewnętrzne elementy. Zestawienie ze sobą szans i zagrożeń naprzeciw mocnych i słabych stron pozwala na określenie kierunków oraz tendencji rozwoju strategii jednostki terytorialnej.

Poniżej zaprezentowano analizę SWOT dla gminy Wleń z uwzględnieniem takich obszarów jak:

- 1) ochrona zdrowia;
- 2) pomoc społeczna;
- 3) rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii;
- 4) rynek pracy;
- 5) edukacja

OCHRONA ZDROWIA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
❖ Dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej- Przychodnia Rejonowa we Wleniu oraz Wiejski Ośrodek Zdrowia w Pilchowicach (SPZOZ) ❖ Dostateczna baza rehabilitacyjna dla osób niepełnosprawnych- Ośrodek Rehabilitacyjny i Opiekuńczy ❖ Dostęp do dwóch aptek ❖ Dom Pomocy Społecznej w Nieletnie	❖ Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów (m.in. ginekologa) ❖ Niedostateczna wiedza społeczeństwa na temat profilaktyki i promocji zdrowia ❖ Pogłębiające się problemy zdrowotne

SZANSE	ZAGROŻENIA
❖ Restrukturyzacja SPZOZ- zapewnienie kompleksowości leczenia oraz dostępu do nowoczesnego sprzętu medycznego ❖ Dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego ze środków Unii Europejskiej- rozwój usług medycznych	❖ Ucieczka lekarzy za granicę ❖ Brak zainteresowania profilaktyką i promocją zdrowia ze strony mieszkańców ❖ Brak możliwości i zasobów lokalowych mogących posłużyć do rozszerzenia zakresu świadczeń medycznych w gminie

POMOC SPOŁECZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
❖ Dostrzeżenie potrzeby działań w obszarze aktywnych form pomocy i integracji społecznej ❖ Działalność Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (dobra znajomość środowiska, wykwalifikowany personel) ❖ Sprawny system udzielania świadczeń socjalnych (m.in. praca socjalna, świadczenia pieniężne) ❖ Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie ❖ Współpraca MGOPS z Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	❖ Wysoki odsetek rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, niepełnosprawności, ubóstwa ❖ Problem alkoholizmu pogłębiający problemy dominujące w rodzinach korzystających z pomocy społecznej ❖ Brak mieszkań chronionych na terenie gminy ❖ Ograniczona oferta dla osób niepełnosprawnych, szczególnie w wieku poprodukcyjnym umożliwiającą godne uczestnictwo w życiu społecznym ❖ Wzrost przemocy w rodzinie i społeczeństwie ❖ Niewydolność wychowawcza rodzin

❖ Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ❖ Działalność Świetlicy Środowiskowej ❖ Działalność Domu Pomocy Społecznej w Nieleśnie	
SZANSE	ZAGROŻENIA
❖ Rozwinięcie pomocy pozamaterialnej ❖ Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ❖ Budowanie świadomości społecznej dotyczącej potencjalnych zagrożeń, ich skutków i sposobów postępowania (uzależnienia, nałogi) ❖ Realizacja programów profilaktycznych ❖ Podejmowanie działań służących ograniczaniu zjawiska dziedziczenia biedy ❖ Utworzenie Klubu Integracji Społecznej oraz Centrum Aktywności Społecznej ❖ Możliwość skutecznego pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych (w tym z UE) na realizację projektów ukierunkowanych na aktywizację społeczną mieszkańców oraz przeciwdziałanie wykluczeniu ❖ Współpraca pomiędzy jednostkami pomocy społecznej prowadzonej przez różne podmioty; m.in. z Powiatowym Urzędem Pracy	❖ Niewystarczające zasoby finansowe na prowadzenie aktywnej polityki społecznej w zakresie ograniczania ubóstwa ❖ Degradacja relacji rodzinnych ❖ Zubożenie społeczeństwa ❖ Problem alkoholizmu i uzależnień ❖ Stale wzrastający problem agresji szczególnie wśród młodzieży ❖ Narastanie zjawiska „wyuczonej bezradności” tj. uzależnienia od korzystania ze świadczeń ❖ Bierność klientów pomocy społecznej, zjawisko tzw. dziedziczenia biedy, roszczeniowość

❖ Podejmowanie działań mających na celu zapobieganie marginalizacji i izolacji społecznej osób niepełnosprawnych	
❖ Podjęcie działań w kierunku utworzenia mieszkań chronionych	

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
❖ Działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ❖ Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego oraz Gabinetu Psychologicznego ❖ Klub Abstynenta przy Civitas Christiana ❖ Dostęp do stałych środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych ❖ Prowadzenie działań edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych w obszarze uzależnień przez placówki oświatowe ❖ Dostępność informacji o uzależnieniach, formach i miejscach udzielania pomocy dla osób uzależnionych i współuzależnionych	❖ Niska świadomość osób uzależnionych i współuzależnionych o możliwości rozwiązywania problemów poprzez korzystanie z pomocy społecznej, punktu konsultacyjnego i gabinetu psychologicznego ❖ Niedostateczne środki finansowe na podnoszenie kompetencji osób zaangażowanych w profilaktykę ❖ Deklaracje badanych uczniów o możliwym dostępie do alkoholu i narkotyków
SZANSE	ZAGROŻENIA
❖ Wzrastająca świadomość o potrzebie podejmowania działań w rozwiązywaniu	❖ Marginalizacja osób uzależnionych

problemów uzależnień ❖ Kontynuacja programów edukacyjnych realizowanych w placówkach oświatowych ❖ Wzrost świadomości dzieci i młodzieży na temat zagrożeń uzależnieniami ❖ Możliwość pozyskania środków finansowych z UE na organizację kursów/szkoleń dla osób zaangażowanych w profilaktykę ❖ Organizacja zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży w ramach zagospodarowania ich wolnego czasu	❖ Wzrastające spożycie alkoholu wraz z obniżeniem wieku inicjacji alkoholowej/narkotykowej ❖ Zwiększająca się liczba przemocy w rodzinie związana z uzależnieniem alkoholowym ❖ Duża dostępność i promocja napojów alkoholowych
---	---

RYNEK PRACY

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
❖ Przeważający odsetek osób w wieku Produkcyjnym ❖ Wzrastający poziom wykształcenia ❖ Działalność Powiatowego Urzędu Pracy- oferta skierowana do osób bezrobotnych (staże, szkolenia zawodowe i inne) ❖ Współpraca pomiędzy władzami lokalnymi a organizacjami pozarządowymi ❖ Coraz większa świadomość na temat pogłębiania oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych ❖ Realizacja projektów współfinansowanych z Unii Europejskiej	❖ Wysoki poziom bezrobocia (w tym długotrwałego bezrobocia) ❖ Niski poziom kwalifikacji i wykształcenia bezrobotnych ❖ Niewystarczające formy aktywizacji długotrwale bezrobotnych ❖ Mała ilość podmiotów gospodarczych, a tym samym niewielka ilość miejsc pracy ❖ Stagnacja gospodarki lokalnej, brak środków na inwestycje ❖ Odpływ osób aktywnych zawodowo, szczególnie o wysokich kwalifikacjach do większych ośrodków lub za granicę

na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej oraz podwyższenia zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych (m.in. „Horyzont możliwości”)	❖ Obecność zjawiska dziedziczenia bezrobocia ❖ Brak żłobków wpływający na wolniejszą aktywizację kobiet
SZANSE	ZAGROŻENIA
❖ Działania na rzecz aktywizacji osób z grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy ❖ Współpraca MGOPS z PUP (oferowanie prac interwencyjnych, staży, robót publicznych itp.) ❖ Promowanie klubów pracy i szkoleń ❖ Stworzenie miejsc pracy przez rozwój turystyki, małej gastronomii oraz żeglugi na Jeziorze Pilchowickim ❖ Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw – tworzenie nowych miejsc pracy ❖ Możliwość skorzystania ze środków unijnych na rozwój przedsiębiorczości (w szczególność sektora MSP) ❖ Utworzenie żłobka, zapewnienie systemu innych form opieki nad dziećmi do lat 3 ❖ Poprawa świadomości przedstawicieli organizacji pozarządowych o możliwościach pozyskiwania środków pomocowych oraz zewnętrznych źródeł finansowania ❖ Podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów i lokowanie kapitału na terenie gminy	❖ Niski stopień motywacji do podjęcia pracy (ubodzy otrzymują pomoc finansową, co demotywuje ich do podjęcia pracy) ❖ Długotrwałe bezrobocie może spowodować degradację pozycji społecznej ❖ Wysokie koszty pracodawców związane z zatrudnieniem ❖ Niskie zarobki ❖ Starzenie się społeczeństwa ❖ Brak perspektyw zawodowych skutkujący emigracją zarobkową (szczególnie wśród ludzi młodych)

EDUKACJA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
❖ Placówki oświatowe na terenie gminy ❖ Dobre przygotowanie merytoryczne i pedagogiczne kadry nauczycielskiej ❖ Możliwość dostępu do biblioteki ❖ Znajomość środowiska uczniów przez nauczycieli ❖ Zaufanie uczniów wobec kadry pedagogicznej ❖ Realizacja programów profilaktycznych/dydaktycznych	❖ Mało miejsc w przedszkolach (na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 1,6 dzieci w wieku od 3 do 5 lat) ❖ Wzrost zachowań negatywnych/patologicznych wśród dzieci i młodzieży (agresja, wagary) ❖ Brak atrakcyjnych ofert spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży ❖ Raczej niskie wykształcenie mieszkańców (najczęściej podstawowe ukończone lub zasadnicze zawodowe) ❖ Mała liczba ofert pracy dla osób młodych, absolwentów szkół, co zniechęca do zdobywania wyższego poziomu wykształcenia
SZANSE	ZAGROŻENIA
❖ Rozwijanie systemu atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych/pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży ❖ Poszerzenie oferty zajęć sportowo rekreacyjnych, w tym wychowywanie przez sport ❖ Rozwój technologii informacyjnych i komunikacyjnych ❖ Innowacyjne metody kształcenia m.in. kształcenie na odległość i e-learning	❖ Problemy wychowawcze i patologie wśród młodzieży ❖ Niechęć do nauki, brak zaangażowania i motywacji ❖ Niezgodność profili kształcenia zawodowego z istniejącymi potrzebami rynku pracy ❖ Dysproporcje w dostępie do edukacji pomiędzy uczniami z terenów wiejskich i miejskich, a także pomiędzy uczniami z

❖ Wzrost świadomości o potrzebie kształcenia ❖ Jakość kształcenia dopasowana do potrzeb i wymogów współczesnego rynku pracy ❖ Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na działalność szkolną, w tym wychowawczą i rozwojową ❖ Promocja kształcenia osób dorosłych	rodzin zamożniejszych i mniej zamożnych
---	--

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

MOCNE STRONY	SLABE STRONY
❖ Pomoc udzielana przez MGOPS (praca socjalna, wsparcie finansowe, usługi specjalistyczne oraz opiekuńcze) ❖ Wzrost akceptacji społecznej wobec potrzeb osób niepełnosprawnych ❖ Działalność Domu Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	❖ Istniejące bariery architektoniczne i komunikacyjne ❖ Ograniczone środki finansowe na realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych ❖ Niskie świadczenia pieniężne dla niepełnosprawnych ❖ Brak ofert integracyjnych, kulturalnych dla osób niepełnosprawnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
❖ Upowszechnienie informacji dotyczących praw osób niepełnosprawnych oraz dostępnych form wsparcia ❖ Integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych ❖ Możliwość pozyskiwania środków	❖ Wykluczenie osób niepełnosprawnych z życia społecznego oraz z rynku pracy ❖ Niska aktywność osób niepełnosprawnych i ich rodzin ❖ Brak współpracy pomiędzy administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz

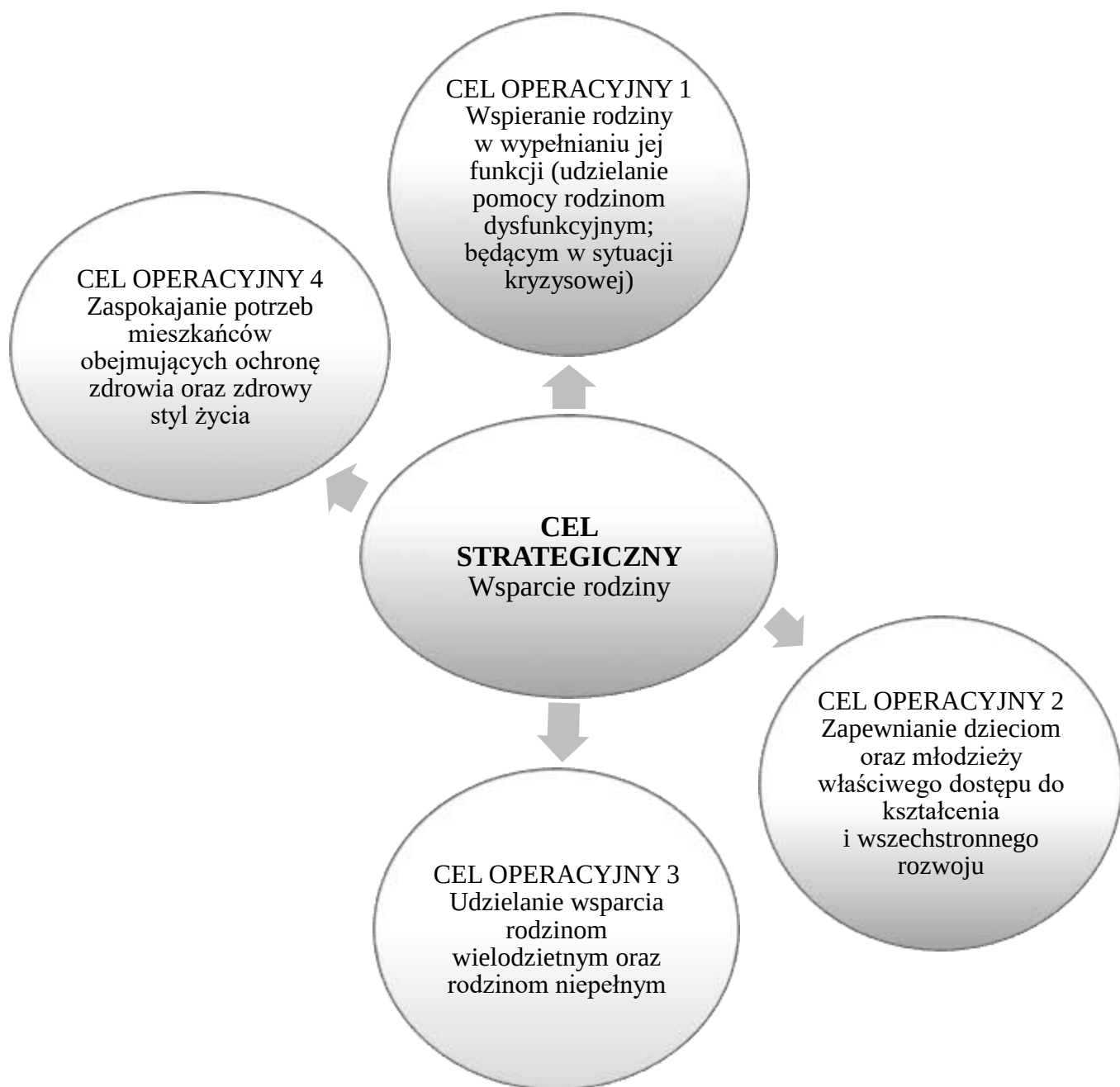
z Unii Europejskiej na realizację projektów na rzecz osób niepełnosprawnych ❖ Ograniczanie barier architektonicznych i komunikacyjnych	osób niepełnosprawnych
---	------------------------

CELE STRATEGII, CELE OPERACYJNE ORAZ DZIAŁANIA

Misja samorządu skupiona jest na wspieraniu rodziny, pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami, przemocą domową, ubóstwem czy bezrobociem. Istotna jest także pomoc osobom niepełnosprawnym.

Wypełnienie takiej misji wymaga wdrożenia celów strategicznych oraz operacyjnych wraz z kierunkami działań, wynikających z uprzednio przeprowadzonej diagnozy rzeczywistych potrzeb i problemów lokalnej społeczności. Działania powinny zostać zaplanowane w taki sposób, aby skupić się przede wszystkim na utrzymaniu i rozwoju funkcjonującego systemu pomocy społecznej, który oparty jest na współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, aktywizacji środowisk i osób marginalizowanych, zagrożonych lub dotkniętych wyłączeniem społecznym oraz edukacji społecznej.

Poniżej przedstawiono w formie tabelarycznej cele strategiczne oraz operacyjne wraz z kierunkami działań, podmioty realizujące, a także prognozy wynikające z ich realizacji.

CEL STRATEGICZNY

Wsparcie rodziny

- Pomoc rodzinom mającym trudność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, wsparcie rodzin dysfunkcyjnych
- Pomoc rodzinom niepełnym, wielodzietnym
- Umożliwianie dzieciom oraz młodzieży warunków do rozwoju
- Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia

CEL OPERACYJNY 1

Wspieranie rodziny w wypełnianiu jej funkcji (udzielanie pomocy rodzinom dysfunkcyjnym; będącym w sytuacji kryzysowej)

KIERUNKI DZIAŁANIA DO CELU OPERACYJNEGO

- Realizowanie działań zmierzających do podniesienia kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców w tym poprzez organizowanie poradnictwa, pomocy psychologicznej i terapii rodzin
- Rozwój systemu wsparcia dla rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji
- Wzmocnienie działań zapobiegających dezintegracji rodziny w tym poprzez rozwój pracy socjalnej i usług asystenta rodziny
- Udzielanie wsparcia rodzinom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych
- Organizowanie programów integracyjnych oraz szkoleniowych skierowanych do rodzin dysfunkcyjnych
- Wsparcie osób i rodzin ubogich pracą socjalną na rzecz ich samodzielności
- Stworzenie rodzinom możliwości wspólnego atrakcyjnego spędzania czasu wolnego, propagowanie idei życia rodzinnego
- Udzielanie rodzinom zagrożonym utratą mieszkania pomocy finansowej (dodatki mieszkaniowe)
- Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (dożywianie w szkołach, przedszkolach, stypendia szkolne, organizacja wypoczynku w okresie ferii i wakacji itp.)
- Przeciwdziałanie dysfunkcjom/patologiom w rodzinie, przemocy, uzależnieniom

CEL OPERACYJNY 2

Zapewnianie dzieciom oraz młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju

KIERUNKI DZIAŁANIA DO CELU OPERACYJNEGO

- Realizacja działań skupiających się na wyrównywaniu szans edukacyjnych (zajęcia wyrównawcze)
- Zwiększanie poziomu oraz jakości kształcenia w placówkach oświatowych (doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych)
- Dbłość o alternatywne formy spędzania czasu wolnego (poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych)
- Organizowanie wszelkiego rodzaju imprez kulturalnych i integracyjnych dla dzieci i młodzieży; w tym konkursów, olimpiad
- Pomoc dzieciom i młodzieży w rozwijaniu zainteresowań poprzez działania edukacyjne i wspierające (koła zainteresowań, kursy itp.)

CEL OPERACYJNY 3

Udzielanie wsparcia rodzinom wielodzietnym oraz rodzinom niepełnym

KIERUNKI DZIAŁANIA DO CELU OPERACYJNEGO

- Udzielanie wsparcia rodzinom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej z powodu wielodzietności lub samotnego rodzicielstwa
- Organizacja programów integracyjnych i szkoleniowych dla rodziców samotnych;
- Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin niepełnych/wielodzietnych
- Zapewnienie osobom samotnie wychowującym dziecko/dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego)
- Organizowanie programów integracyjnych skierowanych do rodzin wielodzietnych oraz rodzin niepełnych
- Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu rodziny

CEL OPERACYJNY 4

Zaspokajanie potrzeb mieszkańców obejmujących ochronę zdrowia oraz zdrowy styl życia

➤ KIERUNKI DZIAŁANIA DO CELU OPERACYJNEGO

- Zapewnianie dostępu mieszkańcom doświadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz usług specjalistycznych
- Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej
- Organizacja spotkań profilaktyczno- informacyjnych
- Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych
- Promocja zdrowia poprzez wychowanie fizyczne (organizowanie imprez sportowo-rekreacyjnych)

Czas realizacji działań

Działanie ciągłe w latach 2018-2023

Realizatorzy

Burmistrz Miasta i Gminy Wleń, Rada Miasta i Gminy, Urząd Miasta i Gminy Wleń, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Miejsko- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, ośrodki zdrowia z terenu gminy, psychologowie i terapeuci

Źródła finansowania

Środki własne (budżet Gminy), Skarb Państwa (środki celowe w poszczególnych ministerstwach, a w szczególności Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, np. PFRON), fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, kapitał prywatny (sponsory indywidualni)

Wskaźniki monitoringowe

- ✓ Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych
- ✓ Liczba szkoleń oraz projektów skierowanych do rodziny
- ✓ Liczba nauczycieli i pedagogów szkolnych doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe
- ✓ Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych
- ✓ Liczba zorganizowanych programów integracyjnych dla rodzin wielodzietnych;
- ✓ Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych
- ✓ Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej

Prognoza zmian

- Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej właściwego wypełniania ról rodzicielskich
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo-wychowawczymi
- Zwiększenie szans edukacyjnych (zarówno uczniów uzdolnionych, jak i tych mających problemy w nauce)
- Skuteczniejsze wspieranie osób, które wychowują samotnie dzieci
- Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego trybu życia

CEL STRATEGICZNY

Przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu

- Wykorzystanie zasobów własnych i środków zewnętrznych.
- Zapobieganie tym zjawiskom oraz niwelowanie ich skutków.

CEL OPERACYJNY 1

Zapewnienie wsparcia osobom i rodzinom ubogim oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego

KIERUNKI DZIAŁANIA DO CELU OPERACYJNEGO

- Monitoring bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców w gminie; opracowywanie co roku bilansu potrzeb
- Ograniczanie skutków ubóstwa poprzez działanie pomocy finansowej i rzeczowej Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
- Zapewnienie podstawowych potrzeb życiowych tj. żywność , odzież, opał
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich
- Zaspokajanie podstawowych potrzeb dzieci pochodzących z rodzin ubogich poprzez organizowanie dożywiania w szkołach, wyposażenia ich w podręczniki, pomoce szkolne czy odzież. Ponadto, zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego; organizacja wypoczynku w trakcie wakacji, ferii
- Zapobieganie marginalizacji i wyprowadzenie z trudnej sytuacji osób i rodzin poprzez wyposażenie ich w narzędzia umożliwiające samodzielne radzenie sobie z pojawiającymi się problemami i potrzebami
- Rozwijanie szeroko rozumianego poradnictwa dla osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej

CEL OPERACYJNY 2

Aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo, bezrobotnych

KIERUNKI DZIAŁANIA DO CELU OPERACYJNEGO

- Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia na terenie gminy oraz pośrednictwa pracy i doskonalenia zawodowego
- Wsparcie dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy; w tym w szczególności:
 - niepełnosprawnych
 - młodych, dopiero wkraczających na rynek
 - bezrobotnych po 50 roku życia
- Realizacja szkoleń oraz warsztatów aktywizujących, promowanie klubów pracy
- Organizowanie kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/ nieaktywnych zawodowo
- Wykorzystywanie instrumentów rynku pracy np. prace interwencyjne, staże dla bezrobotnych klientów pomocy społecznej w celu ułatwienia im powrotu na rynek pracy
- Niwelowanie negatywnych skutków bezrobocia
- Podejmowanie działań skupiających się na pozyskaniu inwestorów mogących zapewnić nowe miejsca pracy na terenie gminy
- Współpraca z pracodawcami zmierzająca do zapewnienia miejsc pracy osobom bezrobotnym; szczególnie długotrwale; organizacja spotkań z pracodawcami
- Organizacja spotkań, mających na celu promocję samozatrudnienia
- Budowanie sieci współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia
- Promowanie zasady równości płci odnoszącej się do obszaru rynku pracy

Czas realizacji działań

Działanie ciągłe w latach 2018-2023

Realizatorzy

Burmistrz Miasta i Gminy Wleń, Rada Miasta i Gminy, Urząd Miasta i Gminy Wleń, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, placówki oświatowe, placówki kultury, organizacje pozarządowe

Źródła finansowania

Środki własne (budżet Gminy), Skarb Państwa (środki celowe w poszczególnych ministerstwach, a w szczególności Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, np. PFRON), fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, kapitał prywatny (sponsorzy i inwestorzy indywidualni)

Wskaźniki monitoringowe

- ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa
- ✓ Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem
- ✓ Liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów aktywizujących, kursów
- ✓ Liczba zorganizowanych prac interwencyjnych, staży, praktyk
- ✓ Liczba zorganizowanych spotkań z pracodawcami
- ✓ Liczba opracowanych oraz realizowanych projektów dotyczących aktywizacji grup zagrożonych
- ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia
- ✓ Liczba nowoutworzonych miejsc pracy

Prognoza zmian

- Skuteczniejsze wspieranie osób dotkniętych problemem ubóstwa
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami ubóstwa
- Skuteczniejsze wspieranie osób bezrobotnych
- Zmniejszanie się bezrobocia poprzez wyrównywanie szans na rynku pracy czy stwarzanie możliwości na utworzenie nowych miejsc pracy

- Zwiększanie się szans na rynku pracy poprzez podniesienie kwalifikacji zawodowych w wyniku uczestnictwa w szkoleniach, kursach

CEL STRATEGICZNY

Przeciwdziałanie dysfunkcjom/patologiom w rodzinie; przemocy, uzależnieniom

CEL OPERACYJNY 1

Wspieranie rodzin oraz osób z problemami uzależnień

KIERUNKI DZIAŁANIA DO CELU OPERACYJNEGO

- Sprawny system profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień na terenie gminy
- Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii
- Zwiększenie dostępności świadczeń w zakresie leczenia, rehabilitacji i reintegracji poprzez rozwój i wspieranie nowoczesnych programów terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków
- Podejmowanie działań mających na celu tworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień oraz dla współuzależnionych
- Zapewnienie wsparcia w zakresie udzielania porad psychologicznych, prawnych, rodzinnych, socjalnych i innych wynikających z bieżących potrzeb
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym/narkomanii
- Udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych
- Wdrożenie stosownych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień
- Podnoszenie kwalifikacji i wiedzy osób działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom
- Realizowanie okresowej diagnozy społeczności lokalnej mającej na celu monitorowanie skali problemu

CEL OPERACYJNY 2

Wspieranie rodzin oraz osób z problemami przemocy w rodzinie

KIERUNKI DZIAŁANIA DO CELU OPERACYJNEGO

- Zwiększanie skuteczności oraz dostępności pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie
- Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie
- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej oraz rehabilitacyjnej dla sprawców przemocy w rodzinie
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy w rodzinie
- Podnoszenie kwalifikacji i wiedzy osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
- Podejmowanie działań mających na celu tworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami przemocy w rodzinie
- Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy poprzez tworzenie grup profilaktyczno-wychowawczych, realizowanie programów profilaktycznych
- Podniesienie świadomości mieszkańców gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Realizowanie okresowej diagnozy społeczności lokalnej mającej na celu monitorowanie skali problemu

Czas realizacji działań

Działanie ciągłe w latach 2018-2023

Realizatorzy

Burmistrz Miasta i Gminy Wleń, Rada Miasta i Gminy, Urząd Miasta i Gminy Wleń, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Miejsko- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ośrodki zdrowia z terenu gminy, psycholodzy i terapeuci

Źródła finansowania

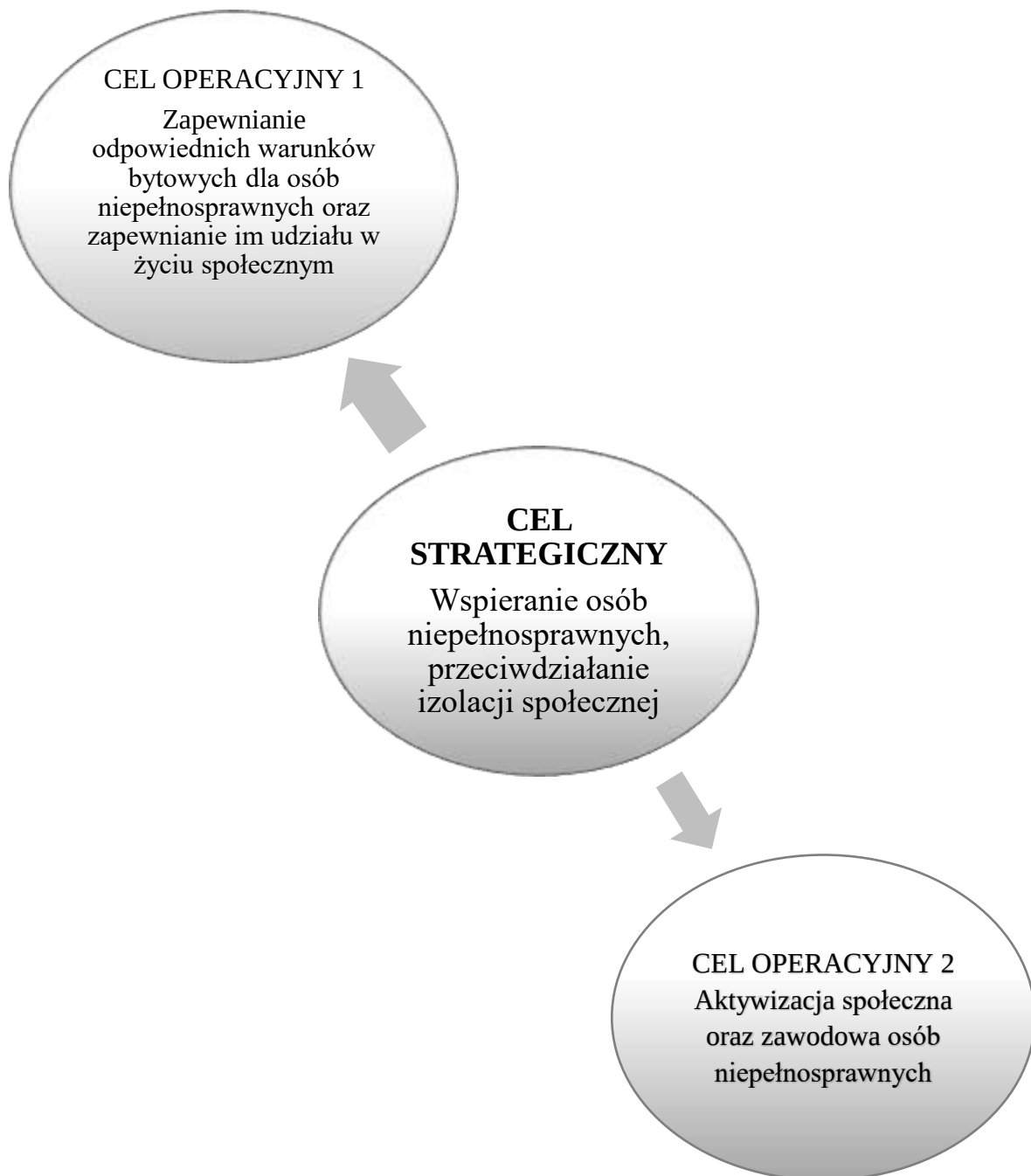
Środki własne (budżet Gminy), Skarb Państwa (środki celowe w poszczególnych ministerstwach, a w szczególności Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, np. PFRON), fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, kapitał prywatny (sponsorzy indywidualni)

Wskaźniki monitoringowe

- ✓ Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień
- ✓ Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej w związku z występowaniem przemocy w rodzinie
- ✓ Liczba realizowanych działań i programów profilaktycznych
- ✓ Liczba założonych Niebieskich Kart
- ✓ Liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Prognoza zmian

- Skuteczniejsze wspieranie osób dotkniętych problemem uzależniania od alkoholu/narkotyków; oraz osób współuzależnionych
- Zwiększanie świadomości mieszkańców na temat skali problemów, jakie niesie za sobą zjawisko uzależnienia
- Zmniejszenie się liczby osób dotkniętych problemami uzależnienia od alkoholu/narkotyków
- Skuteczniejsze wspieranie osób/rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie
- Zmniejszenie się liczby osób dotkniętych problemami przemocy w rodzinie

CEL STRATEGICZNY

Wspieranie niepełnosprawnych, przeciwdziałanie izolacji społecznej

CEL OPERACYJNY 1

Zapewnianie odpowiednich warunków bytowych dla osób niepełnosprawnych oraz zapewnianie im udziału w życiu społecznym

KIERUNKI DZIAŁANIA DO CELU OPERACYJNEGO

- Monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych
- Udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego osobom niepełnosprawnym przez Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zwiększanie dostępu do informacji o możliwych formach wsparcia (turnusy rehabilitacyjne, dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego itp.)
- Podejmowanie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób niepełnosprawnych
- Tworzenie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym, szczególnie w wieku poprodukcyjnym godne uczestnictwo w życiu społecznym
- Wspieranie rozwoju umysłowego, fizycznego i poznawczego osób niepełnosprawnych poprzez organizację czasu wolnego (wycieczki, wyjazdy, spotkania integracyjne itp.)
- Przeciwdziałanie izolacji osób niepełnosprawnych a także ich rodzin poprzez podejmowanie inicjatyw umożliwiających integrację z mieszkańcami gminy (festyny, spotkania integracyjne, imprezy)
- Kierowanie do Domu Pomocy Społecznej
- Inicjowanie kampanii na rzecz podnoszenia świadomości społecznej odnośnie sytuacji i potrzeb osób niepełnosprawnych a także poziomu ich społecznej akceptacji

CEL OPERACYJNY 2

Aktywizacja społeczna oraz zawodowa osób niepełnosprawnych

KIERUNKI DZIAŁANIA DO CELU OPERACYJNEGO

- Aktywizowanie niepełnosprawnych poprzez zapewnienie im możliwości udziału w kursach/szkoleniach, których celem jest zwiększanie kwalifikacji w celu podjęcia pracy
- Zwiększanie dostępu do informacji o aktualnych formach wsparcia dla osób niepełnosprawnych oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy (pośrednictwo pracy, staże, szkolenia, doradztwo zawodowe, finansowanie działalności gospodarczej itp.)
- Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie organizacji akcji promocyjno-informacyjnych skierowanych do lokalnych pracodawców dla zwiększenia poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych
- Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do ogólnych programów poradnictwa specjalistycznego i zawodowego, usług pośrednictwa pracy oraz szkolenia zawodowego i kształcenia ustawicznego

Czas realizacji działań

Działanie ciągle w latach 2018-2023

Realizatorzy

Burmistrz Miasta i Gminy Wleń, Rada Miasta i Gminy, Urząd Miasta i Gminy Wleń, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, ośrodki zdrowia z terenu gminy, psychologzy i terapeuci

Źródła finansowania

Środki własne (budżet Gminy), Skarb Państwa (środki celowe w poszczególnych ministerstwach, a w szczególności Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, np. PFRON), fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, kapitał prywatny (sponsorzy indywidualni)

Wskaźniki monitoringowe

- ✓ Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej
- ✓ Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w organizowanych formach czasu wolnego (wycieczki, imprezy integracyjne)
- ✓ Liczba zrealizowanych inwestycji w celu likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych
- ✓ Liczba osób skierowanych do Domu Pomocy Społecznej
- ✓ Liczba podjętych inicjatyw mających na celu zwiększenie świadomości mieszkańców na temat potrzeb osób niepełnosprawnych tak by mogli uczestniczyć w życiu społecznym na równych prawach
- ✓ Liczba podjętych inicjatyw na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i ich rodzin z mieszkańcami
- ✓ Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w kursach zawodowych/szkoleniach
- ✓ Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z poszczególnych form wsparcia oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy
- ✓ Liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych

Prognoza zmian

- Skuteczniejsze wspieranie osób niepełnosprawnych
- Poprawa warunków bytowych poprzez likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych
- Zwiększenie świadomości społecznej odnośnie sytuacji i potrzeb osób niepełnosprawnych; wzrost poziomu ich społecznej akceptacji; integracja
- Podniesienie kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach
- Zwiększenie świadomości osób niepełnosprawnych na temat dostępnych form wsparcia
- Wzrost kompetencji społecznych osób niepełnosprawnych poprzez uczestnictwo w organizowanych formach czasu wolnego; imprezach integracyjnych

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Środki finansowe przeznaczone na realizację poszczególnych celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Wleń, przyznawane będą co roku, na podstawie planów budżetowych poszczególnych jednostek wyznaczonych do ich realizacji. Możliwe jest także pozyskanie środków zewnętrznych.

MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Wleń na lata 2018 – 2023 jest działaniem koniecznym, pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakości zaproponowanych zmian oraz ich sensowności wdrożenia. Proponuje się, aby każdego roku sporządzać raport, w którym będą zapisane zrealizowane cele oraz kierunki działań. Monitoring pozwoli ocenić realizację Strategii oraz wskazać ewentualne modyfikacje działań tak by były one w jak najlepszy sposób dostosowane do możliwości oraz zmieniających się warunków. Wnioski wyciągane na podstawie takiej ewaluacji mogą przyczynić się do tworzenia ewentualnej aktualizacji strategii. Ponadto głównym zastosowaniem ewaluacji będzie oszacowanie możliwości zagrożeń, usprawnianie zarządzania, identyfikacja słabych oraz mocnych stron czy wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego.

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie, monitoring oraz ewaluację Strategii Rozwiązywania Problemów społecznych Gminy Wleń będzie Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Wleniu.

Tabela 1 Wskaźniki Strategii Europa 2020	6
Tabela 2 Populacja gminy Wleń w latach 2010-2017	24
Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Wleń od 2010 do 2017 roku.....	27
Tabela 4 Przyrost naturalny - 2017 rok	27
Tabela 5 Statystyki urodzeń - 2017 rok.....	27
Tabela 6 Edukacja - statystyki w latach 2014-2017	35
Tabela 7 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2017 roku	37
Tabela 8 Pracujący według sektorów ekonomicznych w gminie Wleń.....	47
Tabela 9 Przestępstwa w gminie Wleń na przestrzeni lat 2014- 2017	48
Tabela 10 Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w gminie Wleń.....	49
Tabela 11 Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu	49
Tabela 12 Przestępstwa na terenie gminy Wleń.....	50
Tabela 13 Rodzaje pomocy udzielanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej na terenie gminy Wleń	54
Tabela 14 Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	55
Tabela 15 Populacje osób, u których występowały różne kategorie problemów alkoholowych	56
Tabela 16 Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej z powodu uzależnień.....	57
Tabela 17 Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności ..	58
Tabela 18 Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby	59
Tabela 19 Liczba rodzin korzystające z pomocy społecznej z powodu.....	60
Tabela 20 Zdarzenia związane z przemocą domową na terenie gminy Wleń.....	63
Tabela 21 Liczba osób korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i przeciwdziałania przemocy	67
Tabela 22 Działania profilaktyczne skierowane do uczniów szkół z terenu gminy Wleń.....	68
Tabela 23 Inne działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży z terenu gminy Wleń	69

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Mapa przedstawiająca położenie gminy Wleń.....	19
Rysunek 2 Średni wiek mieszkańców gminy w zestawieniu z średnim wiekiem mieszkańców województwa i kraju	25
Rysunek 3 Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.....	28
Rysunek 4 Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.....	29
Rysunek 5 Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym ...	29
Rysunek 6 Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat	32
Rysunek 7 Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce	33
Rysunek 8 Współczynnik skolaryzacji brutto- szkoły podstawowe	34
Rysunek 9 Współczynnik skolaryzacji brutto- szkoły gimnazjalne.....	34
Rysunek 10 Edukacyjne grupy wieku Gmina Siemkowice 2017 rok	35
Rysunek 11 Liczba nieruchomości w 2017 roku przypadająca na 1000 mieszkańców.....	38
Rysunek 12 Przeciętna liczba izb w lokalu oddanych do użytkowania w 2017 roku.....	38
Rysunek 13 Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej	39
Rysunek 14 Liczba pracujących przypadających na 1000 mieszkańców	45
Rysunek 15 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego	46
Rysunek 16 Przeciętne wynagrodzenie brutto	46
Rysunek 17 Przestępstwa ogółem na 1000 mieszkańców	48
Rysunek 18 Wskaźnik wykrywalności przestępstw ogółem.....	49
Rysunek 19 Konsekwencje rozwoju uzależnień od substancji psychoaktywnych	64

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Podział mieszkańców ze względu na płeć 2017	24
Wykres 2 Stan cywilny mieszkańców gminy	26
Wykres 3 Stan cywilny mieszkańców gminy w zestawieniu ze stanem cywilnym osób zamieszkujących województwo dolnośląskie i cały kraj	26
Wykres 4 Wykształcenie mieszkańców gminy według Spisu Narodowego z 2011 roku.....	30

BIBLIOGRAFIA

Spis publikacji

1. Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2015
2. Hoffman T., Bezpieczeństwo społeczności lokalnych – wybrane zagadnienia zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego, dostęp online: http://studium.kutno.pl/wp-content/uploads/2017/04/Hoffmann_T_Studium_nr_3_2015.pdf
3. Jędrzejko M., „Współczesne teorie i praktyka profilaktyki uzależnień chemicznych i nie chemicznych”, Fundacja Pedagogium, Warszawa 2009
4. Kulczyk-Dynowska A., „Funkcja turystyczna gminy Wleń a kontekst świadomości społecznej miejsca”, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2016
5. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski, dostęp online: <https://www.mpips.gov.pl/userfiles/File/mps/NSIS.pdf>
6. Program ochrony środowiska dla miasta i gminy Wleń , dostęp on-line http://biparch.wlen.pl/userfiles/_005_007_003_47295.doc
7. Przeorek-Smyka R., Michalska-Dudek I. „Oddziaływanie Samorządu Lokalnego na Rozwój turystyki w Gminie Miejsko-Wiejskiej Wleń”, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego 2012
8. Pytko A., Lewicka-Zelent A. „Osoba doświadczająca i stosująca przemoc w środowisku lokalnym”, Lublin 2018
9. Strategia Rozwoju Kraju 2020, dostęp online: <http://www.archiwum.kadra.org.pl/pdf/2012/Strategia.pdf>
10. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Wleń na lata 2015-22 , dostęp online: http://wlen.pl/cms/20317/strategia_rozwoju_miasta_i_gminy_wlen_na_lata_2015__2022
11. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, dostęp online: <http://www.umwd.dolnyslask.pl/rozwoj/dokumenty-strategiczne/>
12. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wleń, dostęp on-line: <https://bip-files.idcom-web.pl/sites/46994/wiadomosci/332998/files/tekst.pdf>

13. Uchwała w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Wleń na lata 2018-2020, dostęp online:
https://bip-files.idcom-web.pl/sites/46994/wiadomosci/411372/files/uchwala_256.pdf
14. Woroniecka-Borowska A., Borowski M., Alkoholizm: źródła, przejawy, drogi odzyskiwania nadziei, dostęp online: <http://www.kulturaswiecka.pl/node/316>
15. Zajączkowski. K, Uzależnienia od substancji psychoaktywnych, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2003

Źródła internetowe

1. <https://ops.pl/2016/06/strategia-rozwiazywania-problemow-spoecznych-definicja-cele-ustawa/>
2. http://stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/POZ_Wskazniki_Europa2020.pdf
3. http://oide.sejm.gov.pl/oide/images/files/pigulki/wieloletnie_ramy_finansowe.pdf
4. <http://www.pozytek.gov.pl>
5. https://pl.wikipedia.org/wiki/Program_Operacyjny_Wiedza_Edukacja_Rozwój
6. www.powiatlwowecki.pl/en/link/1680
7. <https://bipfiles.idcomweb.pl/sites/46994/wiadomosci/403542/files/>
8. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wlen
9. http://wlen.pl/cms/18079/solectwa_gminy
10. <https://www.osp.org.pl>
11. <http://wlen.pl/atraccje>
12. <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/rynek-pracy;3970479.html>
13. <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/ochrona-zdrowia;3949681.html>
14. <http://spzoz.wlen.pl/>
15. <https://www.mpips.gov.pl/pomoc-spoeczna/>
16. <http://ops.pl/2016/05/osrodek-pomocy-spoecznej-rola-i-zadania/>
17. <http://www.unic.un.org.pl/niepelnosprawnosc/definicja.php>
18. <http://www.dpsnielestno.powiatlwowecki.pl/index.php?id=103>
19. <https://wlen.elzbietanki.wroclaw.pl/>
20. <http://www.niebieskalinia.pl/edukacja/podstawowe-informacje-o-przemocy/definicje/4114-przemoc-w-rodzinie-definicja-ustawowa>